

**Votaziun dal pievel
dals 13 da zercladur
1999**

**Explicaziuns
dal cussegl federal**

1

Lescha d'asil

2

**Mesiras urgentas
sin il sector d'asil
e d'esters**

3

**Heroin sin recept
dal medi**

4

**Assicuranza
d'invaliditad**

5

**Assicuranza
da maternitad**

Objects da la votaziun

1

Emprim project
Lescha d'asil

2

Segund project
Conclus federal
davart mesiras urgentas
sin il sector d'asil e d'esters

3

Terz project
Conclus federal per dar heroin
sin recept da medi

4

Quart project
Midada da la lescha federala
davart l'assicuranza d'invaliditad

5

Tschintgavel project
Lescha federala
davart l'assicuranza da maternitad

■ La nova lescha d'asil conferma ils princips da la politica svizra d'asil ed ils adatta a las circumstanzas midadas. Fugitivs da violenza obtegnan ina protecziun provisoria da persecuziun. La procedura vegn optimada, i vegnan introducidas mesiras per sbassar ils custs, ils abus vegnan cumbattids. Cunter la revisiun hai dà in referendum.

Explicaziuns
p. 4-11

Text da votaziun
p. 12-43

■ Il conclus federal prenda en mira da cumbatter in cumportament abusiv en la procedura d'asil. Questas disposiziuns gia messas en vigur èn er cumpigliadas en la lescha d'asil revedida. Cunter il conclus federal hai dà in referendum.

Explicaziuns
p. 4-11

Text da votaziun
p. 44-47

■ Il cussegl federal ed il parlament vulan crear ina basa legala per cuntinuar a dar heroin sin recept dal medi sco furma da tractament renconuschida per grevs cas da toxicomania. I ha dà in referendum cunter il conclus.

Explicaziuns
p. 48-53

Text da votaziun
p. 50

■ L'assicuranza d'invaliditad sto puspè avair ina basa finanziaria equilibrada. La revisiun da la lescha è ina contribuziun a la sanaziun. Ins prevesa respargns tras l'abrogaziun futura dal quart da renta e da la renta supplementara sco er tras ulteriuras mesiras per sbassar ils custs. Cunter la revisiun hai dà in referendum.

Explicaziuns
p. 54-59

Text da votaziun
p. 60-63

■ Mammas en Svizra duain obtegnair ina protecziun confurma al temp: mammas che lavuran obtegnan suenter la naschienscha da lur uffant in congedi da maternitad pajà da 14 emnas; tut las mammas, pia er quellas senz'activitad da gudogn, han il dretg d'ina prestaziun da basa, sch'ellas disponan be da pitschnas entradas da famiglia. Cun quai vegn finalmain ademplida in'incumbensa constitutiva da 1945. Cunter l'assicuranza da maternitad hai dà in referendum.

Explicaziuns
p. 64-69

Text da votaziun
p. 70-79

4 Emprim project: Lescha d'asil

- 1** ■ **L'emprima dumonda da la votaziun sa cloma: Vulais Vos acceptar la lescha d'asil (LAsil) dals 26 da zercladur 1998?**
Il cussegl naziunal ha approvà la lescha d'asil cun 114 cunter 59 vuschs tar 3 abstenziuns, il cussegl dals chantuns cun 36 cunter 5 vuschs.

Segund project: Conclus federal davart mesiras urgentas sin il sector d'asil e d'esters

- 2** ■ **La segunda dumonda da la votaziun sa cloma: Vulais Vos acceptar il conclus federal dals 26 da zercladur 1998 davart mesiras urgentas sin il sector d'asil e d'esters?**
Il cussegl naziunal ha approvà il project cun 118 cunter 60 vuschs tar 4 abstenziuns, il cussegl dals chantuns cun 35 cunter 7 vuschs.

Scenaris da votaziun

Ils 13 da zercladur votain nus davart la nova lescha d'asil e davart las mesiras urgentas sin il sector d'asil e d'esters. Tar il conclus federal davart las mesiras urgentas vai per cumbatter abus. Disposiziuns egualas èn er cumpigliadas en la lescha d'asil. Pervia da lur urgenza ils ha il parlament gia mess en vigur sin il 1. da fanadur 1998. Tge effect han ils resultats pussaivels da la votaziun?

■ **Gea a la lescha, gea al conclus federal**

Il cussegl federal ed il parlament recumondan questa soluziun. Il mument che la nova lescha d'asil va en vigur rempiazza ella las mesiras urgentas.

■ **Gea a la lescha, na al conclus federal**

Las mesiras urgentas perdan lur vigur. Las disposiziuns egualas en la lescha d'asil vegnan abrogadas. La nova lescha d'asil va en vigur senza questas.

■ **Na a la lescha, gea al conclus federal**

Il cussegl federal ed il parlament ston elavurar ina nova lescha d'asil. Las mesiras urgentas valan vinavant fin ch'ellas vegnan rempazzadas d'ina lescha nova, il pli ditg dentant fin ils 31 da december 2000.

■ **Na a la lescha, na al conclus federal**

La lescha vertenta che duvrass ina revisiun vala vinavant. Las mesiras urgentas perdan lur vigur.

Il pli important en furma concosa

5

■ Principis da nossa politica d'asil

La lescha d'asil d'oz ha 20 onns. Er sch'ella è sa cumprovada, sto ella vegnir adattada a las relaziuns midadas. Tgi che tschertga protecziun da persecuziun en Svizra duai obtegnair quella er vinavant. Ins sto dentant s'opponer energicamain a l'abus dal dretg d'ospitalitad.

■ Revisiun necessaria da la lescha

Durant ils davos onns èn vegnids tar nus adina dapli umans cun basegn da protecziun che fugian da la guerra u da la guerra civila, sco per exempel ils fugitivs da la Bosnia-Erzegovina. La lescha d'asil revedida ans pussibilitescha da recepir provisoriain questas personas a moda nunbirocratica. Ellas ston dentant returnar il mument che la situaziun en lur patria sa normalisescha. Autras disposiziuns, per exempel sin il sector dal provediment, gidan a sbassar ils custs per ils fatgs d'asil.

■ Mesiras urgentas cunter abus

Deplorablamain succedi adina puspè che noss dretg d'asil vegn abusà. Tgi che na consegna nagins documents d'identificaziun, engiana las autoritads davart sia identitad u inoltrescha ina dumonda d'asil pir suenter ina dimora illegala pli lunga en Svizra duai be avair in dretg restrenschi da procedura ordinaria d'asil. Il parlament ha gia mess en vigur sin il 1. da fanadur 1998 questas disposiziuns d'abus sco conclus federal urgent. Ellas han gia gi in effect positiv.

■ Pertge in referendum?

Differents comités han prendi il referendum cunter ils dus projects. Els teman tranter auter che las prescripziuns novas davart cumbatter l'abus possian er pertutgar veritabels fugitivs. La nova lescha d'asil saja ultra da quai bler memia restrictiva e delicata pertutgant la costituzionalitad.

■ Punct da vista dal cussegl federal e dal parlament

Il cussegl federal ed il parlament considereschan la lescha nova e las mesiras urgentas per necessarias. Be uschia po la Svizra restar fidaivla a sia tradiziun umanitara ed a medem mument cumbatter l'abus a moda pli efficazia.

Tge portan ils dus projects?

1

La lescha d'asil revedida totalmain surpiglia dretg vertent e cumprovà e porta las sequentas novaziuns impurtantas:

■ **Conceder protecziun provisorias a fugitivs da violenza e da guerra:**

La nova reglamentaziun cumplexsiva da la protecziun per personas bandischadas tras la guerra è in punct central dal project. Personas bandischadas tras la guerra n'adempleschan savens betg ils criteris per vegnir reconuschidas sco fugitivs. Malgrà quai dovran ellas nossa protecziun. La nova reglamentaziun sa basa sin ils sequents elements:

- Il cussegl federal decida da princip da cas en cas, sche e quantas personas ord in territori da crisa ch'obtegnan protecziun provisorias.
- Questas personas cun basegn da protecziun vegnan recepidas en Svizra senza proceduras singulas charas, uschia ch'ins reducescha ils custs da la procedura.
- Finalmain na prevesa la reglamentaziun da dimora per personas cun basegn da protecziun betg che questas personas restian permanentain en Svizra, mabain ch'ellas han da returnar en lur stadi da patria u da derivanza il mument che la situaziun lubescha quai.

■ Per **facilitar il return** sco er per **la reintegraziun** da requirents d'asil e da protecziun en lur patria po la confederaziun finanziar projects en Svizra ed a l'exteriur (posts da cussegliaziun per returnar, projects da furmaziun euv.).

■ **Procedura d'asil:**

- L'obligaziun dals requirents d'asil per cooperar a la procedura d'asil vegn amplifitgada.
- Per la procedura d'asil vegn ultra da quai annullada la sistida dals termins durant las vacanzas ed ils dis da firà, quai che ha savens prolungà la procedura.
- La procedura d'asil a la plazza aviatica vegn reglada da nov: i vegnan fixads clers termins da tractament sco er la via giuridica.
- Il medem temp resguarda la lescha meglier ils giavischs specifics da dunnas ed ils basegns spezials da personas minorennas senz'accumpagnament.

■ **Pajament da prestaziuns da provediment**

- Sco per asilants po la confederaziun indemnisar als chantuns er ils custs da provediment per fugitivs reconuschids en furma d'ina pauschala.

2

- Per il provvedimento dals fugitivs èn da nov competents ils chantuns e betg pli las ovras d'agid.
- Las ovras d'agid duain vinavant pudair duvrar lur savair professional en il rom da projects d'integraziun e da return.

■ Protecziun ed elavuraziun da datas personalas:

Er sin il sector d'asil vala natiralmain la protecziun da datas. Disposiziuns cleras pussiblisteschan da manar registers electronics e fixeschan ils princips per il barat da datas cun autras autoritads.

Il conclud federal davart mesiras urgentas sin il sector d'asil e d'esters è entrà en vigur il 1. da fanadur 1998. El è limità e duai vegnir substituì tras la nova lescha d'asil. Sia finamira è da cumbatter in cumportament abusiv gia tar l'inoltraziun da la dumonda d'asil. El prevesa principalmain il sequent:

■ Ina procedura d'asil cumplessiva vegg refusada en cas da cumportament abusiv.

Pertutgads èn estras ed esters che sa trategnan illegalmain en Svizra e vulan sulettamain retardar cun ina dumonda d'asil l'expulsiun smanatschanta, u persunas che na consegnan nagins documents d'identificaziun il mument ch'ellas inolteschan la dumonda. En tals cas vegg be entrà sin la dumonda d'asil sch'i dat segns d'ina persecuziun en il pajais da patria u da derivanza. Il medem vala per dumondas da persunas ch'engianan cumprovadain las autoritads davart lur identitad.

■ Il conclud federal introducescha ina **obligaziun extendida da cooperar:** requirents d'asil ch'èn pertutgads d'ina decisiun d'expulsiun exequibla ston cooperar a procurar documents da viadi. En cas da refusa po veggir ordinà l'arrest da repatriament.

■ Estras ed esters ch'entran en Svizra malgrà ch'ins ha scumandà quai ad els pon veggir mess en arrest da preparaziun per preparar la decisiun davart lur dretg da dimora.

Il comités da referendum fan valair

Emprim project:

Lescha d'asil

"Na ad in dretg d'asil pli rigurus

La nova lescha d'asil porta numerus pegiuraments en cumparegliaziun cun la lescha vertenta. Insaquantas midadas restrenschan l'access a la procedura d'asil ed han grevas consequenzas per ils fugitivs.

■ **Fugitivs ord territoris da guerra na duain betg pli vegnir reconuschids sco fugitivs ed obtegnair asil**, sch'els vegnan recepids sco 'persunas cun basegn da protecziun'. Questa protecziun è dentant be provisoria. Il cussegl federal decida sulet cur che quests umans han da vegnir spedids enavos. Uschia vivan els en ina situaziun nunsupportabla da malsegirezza e n'han nagin dretg d'integraziun e da sustegn, sco che quai è previs per fugitivs reconuschids.

■ **Lur persecuziun individuala na vegn betg pli examinada**. Tar l'entrada en Svizra vegnan sistidas eventualas proceduras d'asil per quests fugitivs ('persunas cun basegn da protecziun'). Da lur motivs persunals da fugia na vegn betg premdi conuschientscha. Las circa 5000 victimas da tortura e violaziun da la Bosnia ch'èn anc vegnidas reconuschidas sco fugitivs n'avessan tenor questa nova reglamentaziun obtegni nagin asil e fissan tut tenor vegnidas spedidas enavos. **La revisiun totala pertutga perquai oravant tut quels ch'èn vegnids persequitads persunalmain ed intenziunadamain en lur pajais da derivanza**.

■ **Prescripziuns legalas da procedura na duain betg pli valair per fugitivs**. La nova lescha d'asil refusa da dar als requirents d'asil las garantias legalas elementaras che valan uschiglio per tut ils vischins: las vacanzas da dretgira na vegnan per exempel betg pli resguardadas en la procedura d'asil. Perquai ch'er ils posts da consultaziun giuridica n'èn betg cuntanschibels tranter Nadal e Bumaun vegnan fugitivs che na conuschan betg nossa lingua e noss sistem giuridic laschads sulets en la procedura da recurs. Tar **proceduras d'urgenza a la piazza aviatica** na vegnan las decisiuns d'expulsiun betg communitgadas als pertutgads tras lur represchentant legal. Cun termins da recurs da 24 uras vegn la protecziun tras in advocat savens memia tard.

En il davos temp n'è nagina lescha vegnida fatga uschè savens pli rigurusa sco la lescha d'asil. Questa nova sutminaziun dal dretg d'asil na schlia nagins problems da politica interna ed è la fallida resposta sin guerras civilas sco en l'anteriura Jugoslavia. Be tgi che refusa questa lescha metta in segn per ina Svizra che resta obliada a sias valurs umanitaras e democraticas."

Il comités da referendum

” Ils comités da referendum fan valair:

Segund project:

Conclus federal davart mesiras urgentas

"Na al dretg d'urgenza cunter fugitivs

Il conclus federal urgent pertutga ils fauss. Personas effectivamain persequitadas ristgan l'expulsiun immediata, sch'ellas na pon preschentar nagins documents.

■ **Tgi che ha da fugir ha savens nagins documents.** Personas che vegnan propri persequitadas n'obtegnan savens nagins documents en lur patria e ston bandunar il pajais en tutta prescha. Stadis da guerra sco Afghanistan, Somalia u Liberia na dattan dapi onns nagins passaports pli.

■ **Las garanzias per personas effectivamain persequitadas na tanschan betg.** Personas senza documents pon be guntgir l'expulsiun ord la Svizra sch'ellas pon far valair 'segns da persecuziun' u 'motivs perstgisabels'. L'experienscha mussa che victimas traumatisadas da tortura e violaziun na pon savens betg discurrer spontanamain sur da quai ch'ellas han fatg atras. Las dunnas violadas en la Bosnia per exempel èn savens stadas ablas da discurrer pir insaquants onns pli tard. Las consequenzas èn gravantas tenor il dretg d'urgenza: tgi che fa ina dumonda d'asil senza avoir documents sto en il futur immediatamain suentar l'entrada en Svizra rapportar tut las experienschas, uschiglio smanatscha l'expulsiun immediata.

■ **I n'è betg pussaivel d'inoltrar in recurs entaifer 24 uras.**

24 uras suentar la communicaziun d'ina decisiun da l'uffizi federal per fugitivs po insatgi vegnir expulsà. Las personas pertutgadas conuschian ni noss dretg da procedura ni nossas linguas uffizialas ed han savens nagins daners per in advocat. Sut questas circumstanzas èsi facticamain impussibel da far recurs entaifer il termin aschi curt. La restricziun dal dretg da recurs augmenta la ristga da decisiuns sbagliadas. Dapi l'entrada en vigur dal conclus federal urgent hai gia dà numerus sbagls cun consequenzas gravantas.

■ **Questas mesiras na valan nagut.** Il dretg d'asil n'è betg qua per cumbatter la criminalitad. Per quest intent avain nus il dretg penal. Personas effectivamain persequitadas èn periclitadas da corp e da vita en cas d'ina repatriaziun. Criminals na sa laschan betg starmentar da quai. I tutga ils fauss, quels ch'èn effectivamain persequitads.

Dai ina schleppa al conclus federal urgent. Schai na al dretg d'urgenza, a l'ingiustia ed a la violenza."

Ils comités da referendum

Posiziun dal cussegl federal

1

La nova lescha d'asil e las mesiras urgentas han la finamira da proteger personas ch'èn effectivamain

persequitadas, da gidar fugitivs da violenza, da facilitar il return en il pajais d'origin e da cumbatter abus.

En questa maniera pudain nus cuntinuar nossa politica d'asil tradiziunala ed umanitara en in context difficil.

Il cussegl federal sustegna ils projects spezialmain per ils sequents motivs:

2

■ Situaziun midada pretenda dretg nov

Strusch in auter pajais ha durant il davos temp concedì protecziun a tants persequitads en proporziun cul dumber da la populaziun sco la Svizra. Las midadas politicas en bleras regiuns dal mund suenter la fin da la guerra fraida han creà novs territoris da conflict e novas categorias da fugitivs. Perquai tschertgan adina dapli umans protecziun en Svizra. Novs secturs da problems sco er la situaziun finanziaria problematica da la confederaziun e dals chantuns pretendan basas legalas pli efficzias. Ils princips umanitars da nossa politica d'asil, tenor ils quals personas effectivamain persequitadas e cun basegn da protecziun han il dretg d'agid na vegnan betg pertutgads da la revisiun.

■ Protecziun per fugitivs da violenza

Oravant tut la situaziun giuridica da requirents d'asil che tschertgan asil tar nus pervia da guerras e guerras civilas è oz reglada nunsuffizientamain. Per quests fugitivs da violenza vegn introducida ina procedura pli simpla che garantisce ad els ina protecziun provisoria senza ch'ins stoppia far ina lunga procedura d'asil chara. Cuntrari a las pretaisas dals comités da referendum pon ins reconuscher en cas spezials er quests umans sco fugitivs. L'exempel dals fugitivs da violenza da la Bosnia ha ultra da quai mussà ch'i fa senn ed è raschunaivel d'animar

persunas che han chattà protecziun transitoria tar nus da returnar en lur patria il mument ch'ìls conflicts èn terminads. Savens vulan els sezs turnar perquai ch'els sa sentan colliads cun lur patria e vuessan gidar a la reconstruir.

■ **Agid da returnar facilitescha il return**

Il return da fugitivs da violenza e da requirents d'asil rinviads duai vegnir facilità cun contribuziuns federalas e cun agid sin il lieu. La lescha prevesa contribuziuns a projects per returnar sco er la finanziaziun parziala da posts da cussegliaziun da return e d'ulteriurs projects en Svizra ed a l'exteriur.

■ **Procedura d'asil optimada**

Igl è er en l'interess dals requirents d'asil che lur situaziun vegnia sclerida uschè spert sco pussaivel e ch'els obtegnian la decisiun davart lur dretg da star en Svizra. Cun la lescha nova vegnan las proceduras d'asil optimadas. La pretaisa dals comités da referendum che las prescripziuns legalas da procedura na valian betg pli per requirents d'asil na constat betg. Las mesiras èn accordadas cun la constituziun federala e cun il dretg internaziunal

■ **Documents d'identificaziun betg consegnads**

Tgi che tegna enavos ses documents da viadi u d'identitad po prolongar illegalmain sia dimora en Svizra. Igl è perquai giustifitgà da tractar pli spert e pli simpel las dumondas da talas persunas. Tgi che po dentant cumprovar ina persecuziun ha il dretg da la

procedura ordinaria. Uschia vegn tegnì quint dal fatg ch'ì pon sa chattar veritabels fugitivs tranter las persunas senza documents.

■ **Inoltraziun posteriura abusiva d'ina dumonda**

Adina puspè provan persunas che stattan gia in pli lung temp illegalmain en Svizra d'inoltrar ina dumonda d'asil, sulettamain per guntgir in'expulsiun u exiliaziun smanatschanta. Talas persunas na dovran per regla nagina protecziun da persecuziun, perquai n'èsi betg d'entrar sin lur dumonda.

La lescha prevesa dentant excepziuns, per exempel sch'ì sa mussan segns concrets ch'il requirent d'asil è vegni persequità.

■ **Principis legals èn garantids**

Cun las disposiziuns novas èsi er garanti ch'ìls requirents d'asil vegnan tractads a moda correcta: igl è adina preschenta ina represchentaziun da las ovras d'agid cur ch'ìls requirents d'asil vegnan questunads davart lur motivs per betg consegnar documents d'identificaziun u per inoltrar posteriuramain ed a moda abusiva ina dumonda d'asil. Uschia èsi garanti che las mesiras vegnan applitgadas commensuradamain e ponderadamain e ch'ellas na vegnan betg applitgadas per veritabels fugitivs.

Per tut quests motivs recumondan il cussegl federal ed il parlament d'acceptar la nova lescha d'asil ed il conclus federal davart las mesiras urgentas.

Text da la votaziun

Lescha d'asil (LAsil)

dals 26 da zercladur 1998

L'assemblea federala da la Confederaziun svizra, a basa da l'artitgel 69ter da la costituziun federala, avend gi invista dal messadi dal cussegl federal dals 4 da december 1995¹), concluda:

1. chapitel: Principis

Art. 1 Object

Questa lescha regla:

- a. la concessiun d'asil e la posiziun giuridica dals fugitivs en Svizra
- b. la protecciun provisoria da persunas en basegn da protecciun en Svizra sco er lur return.

Art. 2 Asil

1 Sin dumonda conceda la Svizra asil a fugitivs; decisiva è questa lescha.

2 L'asil cumpiglia la protecciun e la posiziun giuridica che vegnan concedidas a las persunas en Svizra a basa da lur status da fugitivs. El cumpiglia er il dretg da sa trategnair en Svizra.

Art. 3 Noziun da fugitiv

1 Fugitivs èn persunas che pateschan da disavantatgs veritabels en lur stadi d'origin u en il pajais nua ch'els han abità il davos pervia da lur razza, religiun, naziunalitad, appartegnentscha tar ina certa gruppa sociala u pervia da lur opiniun politica u che teman cun raschun da vegnir exponidas a tals disavantatgs.

2 Sco disavantatgs veritabels valan oravant tut la periclitaziun dal corp, da la vita u da la libertad sco er mesiras che chaschunan ina pressiuun psichica insupportabla. Igl è da tegnair quint dals motivs da fugia specifics da las dunnas.

Art. 4 Concessiun da protecciun provisoria

La Svizra po dar protecciun provisoria a persunas en basegn da protecciun per la durada d'ina greva periclitaziun generala, oravant tut durant ina guerra u ina guerra civila sco er en situaziuns da violenza generala.

Art. 5 Scumond d'expulsiun

1 Nagina persuna na dastga vegnir sfurzada en ina furma u l'autra da returnar en in pajais nua che ses corp, sia vita u sia libertad èn periclitads ord in motiv tenor l'artitgel 3 alinea 1 u nua ch'ella ristga da vegnir sfurzada d'ir en in tal pajais.

2 Ina persuna na po betg sa referir al scumond d'expulsiun sch'i dat motivs relevants per la supposiziun ch'ella pericliteschia la segirezza da la Svizra u sch'ella è da taxar sco privel per la publicitad perquai ch'ella è vegnida condemnada legalmain pervia d'in delict u malfatg da grevezza extraordinaria.

Art. 6 Principi da la procedura

Proceduras sa drizzan tenor la lescha davart la procedura administrativa²⁾ e la lescha davart la giurisdicziun federala³⁾, uschenavant che la preschenta lescha na prescriva nagut auter.

2. chapitel Requirents d'asil

1. partiziun Disposiziuns generalas

Art. 7 Cumprova dal status da fugitiv

1 Tgi che dumonda asil sto cumprovar u almain far credibel ses status da fugitiv.

2 Fat credibel è il status da fugitiv, sche l'autorità renconuscha si'existenza cun gronda probabilitad.

3 Incredibels èn oravant tut arguments ch'èn motivads memia pauc en puncts essenzials u che sa cuntradischan sezs, che na correspundan betg als fatgs u che sa basan decisivmain sin meds da cumprova falsifitgads u nunvairs.

Art. 8 Obligaziun da cooperaziun

1 Requirents d'asil èn obligads da cooperar tar la constataziun dals fatgs. Els ston oravant tut:

- a. preschentar avertain lur identitad;
- b. consegnar ils documents da viadi ed ils certificats d'identitad al post da recepziun;
- c. inditgar durant l'audiencia ils motivs, pertge els dumondan asil;
- d. inditgar cumplettain ed inoltrar immediatmain eventuala meds da cumprova u, uschenavant che quai para raschunavel, sa stentar da procurar per quests entaifer in termin commensurà.

2 Da requirents d'asil pon ins pretender da procurar la translaziun dals documents en linguas estras en ina lingua uffiziala.

3 Requirents d'asil che sa trategnan en Svizra èn obligads da star a disposiziun da las autoritàs federalas e cantunals durant la procedura. Els ston communigar lur adressa e mintga midada immediatmain a l'autorità cumpetenta tenor dretg chantunal dal chantun u da la vischnanca (autorità chantunala).

4 Suentar ina decisiun executabla d'expulsiun èn las personas per-tutgadas obligadas da cooperar a procurar documents da viadi valaivels.

Art. 9 Perquisiziun

1 L'autorità cumpetenta dastga perquirir requirents d'asil che sa chattan en in post da recepziun u en in alloschi collectiv sco er lur possessiuns per eruir documents da viadi e d'identitad u objects privlus.

2 Requirents d'asil dastgan be vegnir perquirids da persunas da la medema schlattaina.

Art. 10 Segirar e confiscar documents

1 L'uffizi federal per fugitivs (uffizi federal) metta ils documents da viadi ed ils certificats d'identidad da requirents d'asil tar las actas.
 2 Autoritads ed uffizis segireschan documents da viadi, certificats d'identidad u auters documents che pon dar scleriment davart l'identidad d'in requirent d'asil per mauns da l'uffizi federal.
 3 Sche l'autoridad u l'uffizi che segirescha documents examinescha, sche documents tenor l'alinea 2 sajan autentics, è il resultat da quest'examinaziun da communitgar a l'uffizi federal.
 4 Documents nunvairs e falsifitgads sco er documents autentics ch'èn vegnids duvrads a moda abusiva pon vegnir retratgs tras l'uffizi federal u l'istanza da recurs u pon vegnir confiscads u mess en segirezza per mauns da la persuna autorisada.

Art. 11 Procedura da cumprova

Sch'i vegn fatg ina procedura da cumprova per eruir ils fatgs, na pon requirents d'asil betg prender posiziun ordavant.

Art. 12 Adressa da consegna

1 Ina consegna u communicaziun a requirents d'asil u a persunas autorisadas d'els a la davosa adressa enconuschenta a las autoritads obtegna vigur legala suenter la scadenza dal termin da retratga ordinari da set dis, er sche las persunas pertutgadas vegnan avertidas pir pli tard a basa d'ina convegna speziala cun la posta svizra u sche la spediziun returna sco inconsegnabla.
 2 Sch'il requirent d'asil vegn represchentà da pliras persunas autorisadas e sche questas n'inditgeschan nagin'adressa comunabla da consegna, trametta l'autoridad sias communicaziuns a la persuna autorisada che vegn inditgada dal requirent d'asil sco emprima.

Art. 13 Comunicaziun e motivaziun da disposiziuns e decisiuns

1 En cas adattads pon disposiziuns e decisiuns vegnir communitgadas a bucca e motivadas a moda summarica.
 2 La communicaziun a bucca, ensemen cun la motivaziun, è da fixar en in protocol. In extract dal protocol è da consegnar al requirent d'asil.
 3 A persunas che dumondan asil al cunfin u tar la controlla da cunfin en ina piazza aviatica svizra (art. 21-23) pon las autoritads competentas communitgar er disposiziuns e decisiuns suttascrittas e tramessas cun telefax. Las persunas en dumonda ston confirmar en scrit la consegna da la disposiziun u da la decisiun; manca la conferma, documentescha l'autoridad competenta la consegna. L'artitgel 11 alinea 3 da la lescha davart la procedura administrativa 4) na vegn betg applitgà. La persuna autorisada vegn informada davart la communicaziun.
 4 En auters cas urgents po l'uffizi federal autorisar in'autoridad chantunala, ina missiun diplomatica svizra u in post consular a l'exteriur (represchentaziun svizra) da communitgar disposiziuns u decisiuns suttascrittas e tramessas cun telefax.

Art. 14 Relaziun cun proceduras da la polizia d'esters

1 Sch'í n'exista nagin dretg d'ina permissiun da dimora tras la polizia d'esters, na po vegnir introducida nagina procedura per conceder ina tala permissiun dal mument da la consegna d'ina dumonda d'asil fin tar la partenza suenter sia refusaziun legala u fin tar la disposiziun d'ina mesira substitutiva en cas che l'execuziun è nunpussaivla.

2 Proceduras pendentas per conceder ina permissiun da dimora èn senza muntada il mument ch'ina dumonda d'asil vegn inoltrada.

3 Permissiuns da dimora concedidas restan valaivlas e pon vegnir prolungadas tenor las disposiziuns da la polizia d'esters.

Art. 15 Posts interchantunals

Per accumplir las incumbensas surdadas ad els tenor questa lescha, oravant tut per l'audiencia, la preparaziun da las decisiuns e l'execuziun da l'expulsiun, pon ils chantuns crear posts interchantunals.

Art. 16 Lingua da la procedura

1 Dumondas ad autoritads federals pon vegnir inoltradas en mintga lingua uffiziala.

2 La procedura avant l'autoridad federala vegn per regla manada en la medema lingua uffiziala sco l'audiencia chantunala u en la lingua ch'è lingua uffiziala al lieu da domicil dals requirents d'asil.

3 La procedura avant la cumissiun svizra da recurs d'asil (cumissiun da recurs) vegn per regla manada en la lingua ch'è vegnida duvrada per la disposiziun contestada. Sche la part ha cumpilà ses med legal en in'otra lingua uffiziala, po la procedura vegnir manada en questa lingua.

Art. 17 Disposiziuns particularas da procedura

1 La disposiziun da la lescha davart la procedura administrativa⁵⁾ davart la sistida dals termins n'è betg applitgbla per la procedura d'asil.

2 Il cussegl federal relascha disposiziuns complementaras davart la procedura d'asil, oravant tut per satisfar a la situaziun speziala da las dunnas e da las persunas minorennas en la procedura.

3 Sch'ina persuna minorena senz'accumpagnament che dumonda asil vegn assignada ad in chantun, designescha el per la durada da la procedura ina persuna da confidenza che represchenta ils dretgs da quella. Il cussegl federal regla las excepziuns.

2. partiziun Dumonda d'asil ed entrada en il pajais

Art. 18 Dumonda d'asil

Mintga expressiun, cun la quala ina persuna lascha percorscher ch'ella tschertga en Svizra protecziun d'ina persecuziun, vala sco dumonda d'asil.

Art. 19 Inoltraziun

1 La dumonda d'asil è da far tar ina represchentanza svizra, en cas d'entrada en il pajais ad in post avert per traversar il cunfin u ad in post da recepciun.

2 Tgi che ha obtegnì en Svizra la permissiun da dimora d'in chantun, drizza la dumonda d'asil a l'autoridad dal chantun en dumonda.

3 Ils requirents d'asil vegnan infurmads tar l'inoltraziun da la dumonda davart lur dretgs ed obligaziuns en la procedura d'asil.

Art. 20**Dumonda d'asil da l'exteriur e permissiun d'entrada en il pajais**

- 1 La represchentanza svizra surdat la dumonda d'asil cun in rapport a l'uffizi federal.
- 2 L'uffizi federal permetta als requirents d'asil d'entrar en il pajais per sclerir ils fatgs, sch'i n'è betg raschunaivel ch'els restian en il stadi da domicil u da dimora u partian per in auter pajais.
- 3 Il departament federal da giustia e polizia (departament) po autorisar represchentanzas svizas da permetter l'entrada en il pajais a requirents d'asil, sche quests pon render credibel ch'els sa chattian en in privel per il corp e la vita u per la libertad per in motiv tenor l'artitgel 3 alinea 1.

Art. 21**Dumonda d'asil al cunfin e permissiun d'entrada en il pajais**

- 1 Persunas che dumondan asil al cunfin u tar la controlla al cunfin en ina plazza aviatica svizra obtegnan da l'uffizi federal la permissiun d'entrar en il pajais, sche naging auter pajais è obligà tras contract internaziunal da tractar lur dumonda d'asil e sch'ellas:
 - a. possedan il document u visum necessari per entrar; u
 - b. sch'ellas paran d'esser periclitadas en il pajais, or dal qual ellas èn vegnidas directamain en Svizra, per in motiv tenor l'artitgel 3 alinea 1 u sch'ellas paran smanatschadas d' in tractament inuman.
- 2 L'uffizi federal permetta ultra da quai d'entrar, sche:
 - a. ils requirents d'asil pon render credibel ch'il pajais, ord il qual els vegnan directamain, violass il scumond d'expulsiun ed ils sfurzass da partir per in pajais nua ch'els paran d'esser periclitads; u
 - b. la Svizra è obligada tras contract internaziunal da tractar lur dumonda.
- 3 Il cussegl federal dispona, en tge ulteriurs cas che l'entrada en il pajais vegn permissa.

Art. 22**Procedura a la plazza aviatica**

- 1 A persunas che dumondan asil en ina plazza aviatica svizra e tar las qualas ins na po betg constatar immediatamain, sche las cundiziuns per in permiss d'entrar tenor l'artitgel 21 èn dadas, vegni scumandà per il mument d'entrar en il pajais.
- 2 Il medem mument cun la refusaziun provisoria d'entrar en il pajais assega l'uffizi federal al requirent d'asil in lieu da dimora a la plazza aviatica per la durada presuntiva da la procedura, il pli ditg dentant per 15 dis, e procura per in alloschi commensurà.
- 3 La disposiziun davart la refusaziun provisoria da l'entrada en il pajais e l'assegnaziun d'in lieu da dimora a la plazza aviatica è da communigar al requirent d'asil entaifer 48 uras dapi l'inoltraziun da la dumonda, ensemen cun l'indicaziun dals meds legals. Ordavant vegn concedida l'attenziun giuridica a la persuna en dumonda; ultra da quai ston ins dar ad ella la pussaivladad da sa laschar metter sut assistenza.

Art. 23 Expulsiun preventiva a la piazza aviatica

1 Sche l'entrada a la piazza aviatica na vegn betg permessa, po l'uffizi federal expulsar en il senn preventiv la persuna en dumonda, sche ses ulteriur viadi en in auter pajais è permess, raschunaivel e pussaivel, oravant tut sche:

- a. quest stadi è competent tenor contract da tractar la dumonda d'asil da quella persuna;
- b. la persuna è gia sa tratagnida là, po puspè entrar en il pajais e po dumandar proteccziun;
- c. la persuna posseda in visum per quest stadi;
- d. i vivan là confamigliars u autras persunas, cun las qualas ella ha stretgas relaziuns.

2 L'expulsiun preventiva è executabla immediatamain, sche l'uffizi federal na dispona nagut auter.

3 Sche l'entrada en il pajais na vegn betg permessa e sch'il requirent d'asil na po betg vegnir tramess vinavant en in ulteriur stadi, po vegnir ordinada l'execuziun immediata da l'expulsiun en il stadi d'origin u da derivanza, sche la persuna en dumonda n'ha là betg da quintar cun persecuziun tenor las opiniuns correspondentas da l'uffizi federal e da l'aut commisariat da las naziuns unidas.

4 La decisiun tenor l'alineia 1 u 3 è da communitgar entaifer 15 dis dapi l'inoltraziun da la dumonda. Sche la procedura va pli ditg, permetta l'uffizi federal l'entrada. Sch'il requirent d'asil vegn expulsà, na po el betg vegnir tegnì a la piazza aviatica pli ditg che tochen la proxima colliaziun aviatica regulara en il stadi d'origin, da derivanza u en in ulteriur stadi, il pli ditg dentant durant 7 dis. L'artitgel 112 resta resalvà.

Art. 24 Retenziun sin territori damanaivel dal cunfin tar l'entrada illegala en il pajais

1 Sch'ils organs da polizia chantunala sin il territori damanaivel dal cunfin retegnan persunas che vulan entrar illegalmain en Svizra e dumandar asil, informeschan els quellas nua ch'ellas pon inoltrar lur dumonda, e las surdattan a las autoritads competentas dal stadi vischin.

2 Talas persunas vegnan tramessas tar in post da recepciun, sche la surdada al stadi vischin n'è betg pussaivla u sch'ins sto supponer ch'ellas sajan là periclitadas u smanatschadas d'in tractament inuman tenor l'artitgel 3 alineia 1.

3. partiziun La procedura d'emprim'instanza

Art. 25 Autoritad competente

L'uffizi federal decida davart conceder u refusar l'asil sco er davart l'expulsiun ord la Svizra.

Art. 26 Posts da recepciun

1 La confederaziun stgaffescha posts da recepciun che vegnan manads da l'uffizi federal.

2 Il post da recepciun eruescha las personalias e fa per regla artgas cun las improntas dal det e las fotografias dals requirents d'asil. El po interrogar a moda summarica ils requirents d'asil davart lur itinerari e davart ils motifs, per ils quals els han bandunà lur pajais.

3 Il departament relascha disposiziuns per garantir ina procedura speditiva ed in manaschi ordinà.

Art. 27 Repartiziun sin ils chantuns

- 1 Ils chantuns sa convegnan davart la repartiziun dals requirents d'asil.
- 2 Sch'ils chantuns na sa convegnan betg, fixescha il cussegl federal en in'ordinaziun ils criteris per la repartiziun, suenter avair tadlà lur opiniun.
- 3 L'uffizi federal reparta ils requirents d'asil en ils chantuns. El tegna quint dals interess degns da protecziun dals chantuns e dals requirents d'asil. La decisiun d'assegnaziun po be vegnir contestada cun la motivaziun ch'ella violeschia il princip da l'unitad da la famiglia.

Art. 28 Assegnaziun d'in lieu da dimora ed alloschi

- 1 L'uffizi federal u las autoritads chantunals pon assegnar als requirents d'asil in lieu da dimora.
- 2 Els pon assegnar als requirents d'asil in alloschi ed ils alloschar oravant tut a moda collectiva.

Art. 29 Audienza davart ils motivs d'asil

- 1 L'autorità chantunala dat als requirents d'asil audienza davart lur motivs d'asil, e quai entaifer 20 dis da lavur suenter la decisiun d'assignaziun da l'uffizi federal. En cas da basegn consultescha ella in'interpreta u in interpret.
- 2 Ils requirents d'asil pon sa laschar accompagnar d'ina represchentanta u d'in represchentant e d'in'interpreta u d'in interpret che n'èn sezs betg requirents d'asil.
- 3 I vegn fatg in protocol da l'audienza. Quest vegn segnà dals participads, cun excepziun dals represchentants da las ovras d'agid.
- 4 L'uffizi federal po tadar directamain requirents d'asil, sche quai chaschuna in'acceleraziun considerabla da la procedura. L'audienza sa drizza tenor ils alineas 1-3.

Art. 30 Represchentanza da las ovras d'agid

- 1 Ovras d'agid admissas delegheschan ina represchentanta u in represchentant a l'audienza davart ils motivs d'asil tenor l'artitgel 29, sch'il requirent d'asil na refusa quai betg.
- 2 Il cussegl federal regla las premissas per l'admissiun da las ovras d'agid. Il departament è cumpetent per l'admissiun. Las ovras d'agid procuran per la coordinaziun da lur represchentanza tar l'audienza.
- 3 Las autoritads communitgeschan ils termins d'audienza ad uras a las ovras d'agid. Sche la represchentanza da las ovras d'agid na suonda betg l'invit, han las audienzas tuttina in effect legal cumplain.
- 4 La represchentanza da las ovras d'agid observa l'audienza, n'ha dentant nagins dretgs da parti. Ella conferma tras suttascripziun sia cooperaziun ed è suttamessa a l'obligaziun da discreziun envers terzas persunas. Ella po laschar far dumondas per sclerir ils fatgs, proponer ulteriuras examinaziuns e far remartgas tar il protocol.

Art. 31 Preparaziun da decisiun tras ils chantuns

En encliegentscha cun ils chantuns po il departament fixar che funcziunarias e funcziunaris chantunals preparian sut la direcziun da l'uffizi federal decisiuns tenor ils artitgels 32-35 sco er 38-40 per mauns da l'uffizi federal.

Art. 32 Motivs da refusa da deliberaziun

1 I na vegn betg entrà sin dumondas che n'accumpleschan betg las premissas da l'artitgel 18.

2 I na vegn betg entrà sin dumondas d'asil, sch'ils requirents d'asil:

- a. na consegnan betg a las autoritads entaifer 48 uras dapi l'inoltraziun da la dumonda lur documents da viadi u auters documents che permettann lur identificaziun; questa disposiziun n'è betg applitgibla, sche requirents d'asil pon far credibel ch'els n'èn betg abels da far quai per raschuns perstgisablas u sch'i dat segns d'ina persecuziun che na sa mussan betg sco evidentamain malfundads;
- b. engianan las autoritads davart lur identitad e sche quel engion è segir a basa dals resultats da l'examinaziun dal servetsch d'identificaziun u d'auters meds da cumprova;
- c. violeschan grevamein e per atgna culpa lur obligaziun da cooperar;
- d. pon ir en in pajais nua ch'ina dumonda d'asil è gia pendent a ch'è competent tras contract internaziunal per la realisaziun da la procedura d'asil e d'expulsiun e che na sforza els betg d'ir en in pajais nua ch'els vegnessan perseguitads u sutmess ad in tractament inuman;
- e. han gia absolvi senza success ina procedura d'asil en Svizra u sch'els han retratg lur dumonda u sch'els èn turnads durant la procedura d'asil pendent a lur stadi d'origin u da derivanza, nun che l'audienza dettia indicaziuns ch'i sajan entant succedids eveniments ch'èn adattads da motivar la caracteristica da fugitiv u ch'èn relevants per conceder ina protecziun provisoria.

Art. 33 Refusa da deliberaziun en cas d'inoltraziun posteriura abusiva d'ina dumonda

1 I na vegn betg entrà sin la dumonda d'asil d'ina persuna che sa chatta illegalmain en Svizra, sch'ella ha evidentamain l'intenziun d'evitar la realisaziun imminente d'in'expulsiun.

2 In tal intent è da supponer, sche la dumonda vegn inoltrada en stretg connex temporal cun in arrest, ina procedura penala, l'execuziun d'in chasti e la decretaziun d'ina disposiziun d'expulsiun.

3 Alinea 1 n'è betg applitgabel, sche:

- a. in'è betg stà pussaivel u raschunaivel d'inoltrar pli baud ina dumonda; u
- b. i dat segns d'ina persecuziun.

Art. 34 Refusa da deliberaziun da dumondas d'asil ord stadis segirs da persecuziun

1 Il cussegl federal po inditgar stadis, en ils quals ins è segir da persecuziun tenor sias constataziuns; el examinescha periodicamain tals conclus.

2 I na vegn betg entrà sin dumondas u recurs da requirents d'asil or da stadis segirs da persecuziun, nun ch'i dettia segns d'ina persecuziun.

**Art. 35 Refusa da deliberaziun suenter
l'abrogaziun da la protecziun provisoria**

Sche la protecziun provisoria vegn abrogada e sch'i na sa dattan naginas infurmaziuns davart ina persecuziun a basa da l'attenziun giuridica concedida a la persuna pertutgada, na vegn betg entrà sin ina dumondad'asil.

**Art. 36 Procedura avant la decisiun da refusa
da deliberaziun**

1 En ils cas tenor ils artitgels 32 alinea 1, alinea 2 littera a, 33 e 34 ha lieu in'audiencia tenor ils artitgels 29 e 30. Il medem vala per ils cas tenor artitel 32 alinea 2 littera e, sch'il requirent d'asil è returnà ord ses stadi d'origin u da derivanza en Svizra.

2 En ils ulteriurs cas tenor l'artitel 32 vegn concess a la persuna che dumonda asil l'attenziun giuridica.

Art. 37 Decisiun da refusa da deliberaziun

Decisiuns da refusa da deliberaziun èn per regla da far entaifer 20 dis da lavur suenter l'inoltraziun da la dumonda ed èn da motivar summaricamain.

Art. 38 Asil senza ulteriuras examinaziuns

Sch'ils requirents d'asil pon cumprovar u far credibel a basa da l'audiencia lur status da fugitiv e sch'i na dat betg in motiv d'exclusiun d'asil tenor ils artitgels 52-54, als vegn concedi asil senza ulteriuras examinaziuns.

**Art. 39 Concessiun da protecziun provisoria
senza ulteriuras examinaziuns**

Sch'i daventa cler a basa da l'interrogaziun en il post da recepziun u da l'audiencia che requirents d'asil tutgan tar ina gruppa da personas che basegna protecziun tenor l'artitel 66, vegn concedi ad els la protecziun provisoria senza ulteriuras examinaziuns.

Art. 40 Refusa senza ulteriuras examinaziuns

1 Sch'i daventa cler a basa da l'audiencia che requirents d'asil na pon ni cumprovar ni far credibel lur status da fugitiv e sch'i na s'opponan nagins motivs a lur expulsion, vegn la dumonda refusada senza ulteriuras examinaziuns.

2 La decisiun è da far per regla entaifer 20 dis da lavur suenter l'audiencia; ella sto almain vegnir motivada summaricamain.

Art. 41 Ulteriuras examinaziuns

1 Sche la dumonda na po betg vegnir decidida tenor ils artitgels 38-40, fa l'uffizi federal ulteriuras examinaziuns. El po dumandar infurmaziuns tar las represchentanzas svizras. El po er dar audiencias supplementaras als requirents d'asil u ils far respunder dumondas supplementaras fatgas dals uffizis chantunals. La procedura sa drizza tenor ils artitgels 29 e 30.

2 Tar requirents d'asil che sa chattan a l'exteriur durant la procedura sclerischa l'uffizi federal ils fatgs tras intermediaziun da la represchentanza svizra competente.

4. partizun Situaziun durant la procedura d'asil

Art. 42 Dimora ed expulsuiun preventiva

1 Tgi che ha fatg ina dumonda d'asil en Svizra dastga sa strategnair en Svizra fin a la fin da la procedura cun resalva da l'artitgel 112.

2 L'uffizi federal po dentant expulsar a moda preventiva requirents d'asil, sche lur viadi en in ulteriur stadi è admess, raschunaivel e pussaivel, oravant tut sche:

- a. quest stadi è cumpetent tras contract per tractar la dumonda d'asil;
- b. las personas en dumonda èn gia sa strategnidas là per in temp; u
- c. las personas en dumonda han confamgliars u autras personas che vivan là, cun ils quals ellas han relaziuns stretgias.

3 L'expulsuiun preventiva è realisabla immediatamain, sche l'uffizi federal na dispona nagut auter.

Art. 43 Permissiun d'actividad da gudogn

1 Durant ils emprims trais mais sunter l'inoltraziun d'ina dumonda d'asil na dastgan ils requirents d'asil exercitar nagin'actividad da gudogn. Sch'i vegn dà ina decisiun negativa d'emprim'instanza durant quest termin, po il chantun refusar la permissiun d'actividad da gudogn per ulteriurs trais mais.

2 La permissiun d'actividad da gudogn scroda sunter la scadenza dal termin da partenza fixà cun il resultat negativ legal da la procedura d'asil, schizunt sch'ins ha fatg diever d'in med legal extraordinari u d'in agid legal e sche l'execuziun da l'expulsuiun è vegnida suspendida. Sche l'uffizi federal prolunghescha il termin da partenza en il rom da la procedura ordinaria, po vegnir permess vinavant in'actividad da gudogn.

3 Il departament po autorisar ils chantuns en encliegentscha cun il departament federal d'economia da prolungar las permissiuns d'actividad da gudogn per tschertas categorias da personas sur la scadenza dal termin da partenza or, sche circumstanzas spezialas giustifitgeschan quai.

4 Requirents d'asil che han il dretg d'actividad da gudogn tenor las disposiziuns da la polizia d'esters u che prendan part a programs d'occupaziun d'util public n'èn betg suttamess al scumond da lavur.

5. partizun Expulsuiun

Art. 44 Expulsuiun e recepziun provisoria

1 Sche l'uffizi federal refusa la dumonda d'asil u n'entra betg en la dumonda, dispona el per regla l'expulsuiun ord la Svizra ed ordaina l'execuziun; el resguarda en quest connex il princip da l'unitad da la famiglia.

2 Sche l'execuziun da l'expulsuiun n'è betg admissa, betg raschunaivla u betg pussaivla, regla el la relaziun da preschentscha tenor las disposiziuns legalas davart la recepziun provisoria sunter la lescha federala dals 26 da mars 1931⁶⁾ davart la dimora ed il domicil dals esters (LDDE).

3 Ina recepziun provisoria po ultra da quai vegnir ordinada en cas ch'ina persuna è en ina situaziun da basegn gravanta, uschenavant ch'i na dat anc nagin conclus legal quatter onns sunter l'inoltraziun da la dumonda d'asil.

4 Tar il giudicament da la situaziun da basegn gravanta d'ina persuna èn da resguardar oravant tut l'integraziun en Svizra, las relaziuns da famiglia e la situaziun da scola dals uffants.

5 Avant ina refusa da la dumonda d'asil dat l'uffizi federal u la cumissiun da recurs al chantun l'ocasiun da proponer entaifer in termin commensurà la recepziun provisoria u l'execuziun da l'expulsiun.

Art. 45 Cuntegn da la disposiziun d'expulsiun

1 La disposiziun d'expulsiun cumpiglia:

- a. l'obligaziun da la persuna che dumonda asil da bandunar la Svizra;
- b. il termin, fin il qual ella sto avair bandunà la Svizra; sch'i vegn ordinà ina recepziun provisoria vegn fixà il termin da partenza pir cun la decisiun d'abrogaziun;
- c. la smanatscha da meds coercitivs en cas da tralashada;
- d. eventualmain l'indicaziun da stadis, en ils quals ils requirents d'asil na dastgan betg vegnir tramess enavos;
- e. eventualmain l'ordinaziun d'ina mesira substitutiva empè da l'execuziun;
- f. l'indicaziun dal chantun competent per exequir l'expulsiun u da la mesira substitutiva.

2 En cas da decisiuns tenor ils artitgels 32-34 po vegnir ordinada l'execuziun immediata.

Art. 46 Execuziun tras ils chantuns

1 Ils chantuns èn obligads d'exequir la disposiziun d'expulsiun.

2 Sche l'execuziun n'è betg pussaivla, propona il chantun a l'uffizi federal d'ordinar ina recepziun provisoria.

Art. 47 Mesiras en cas da dimora nunenconuscenta

Sche requirents d'asil expulsads guntgeschan l'execuziun tras zuppentar lur lieu da dimora, ils po il chantun u l'uffizi federal laschar tschertgar tras la polizia.

Art. 48 Collavuraziun dals chantuns

Sche requirents d'asil refusads na sa chattan betg en il chantun che sto exequir l'expulsiun, obtegn el sin dumonda l'agid uffizial dal chantun da dimora. Quest agid uffizial consista oravant tut en il transferiment da la persuna pertutgada u en l'expulsiun directa da questa.

3. chapitel: Concessiun d'asil e posiziun giuridica dals fugitivs

1. partiziun: Concessiun d'asil

Art. 49 Princip

I vegn concess asil a persunas, sch'ellas possedan il status da fugitiv e sch'i n'exista nagin motiv d'exclusiun da l'asil.

Art. 50 Segund asil

A fugitivs ch'èn vegnids recepids en in auter stadi po vegnir concedi asil, sch'els sa chattan conform a l'urden e senz'interrupziun dapi almain dus onns en Svizra.

Art. 51 Asil da famiglia

1 Consorts da fugitivs e lur uffants minorens vegnan renconuschids sco fugitivs ed obtegnan asil, sch'i na s'opponan naginas circumstanzas spezialas.

2 Auters confamigliars da fugitivs che vivan en Svizra pon vegnir includids en l'asil da famiglia, sche motivs spezials discurren per ina reuniun da la famiglia.

3 Uffants da fugitivs che naschan en Svizra vegnan er renconuschids sco fugitivs.

4 Sche las persunas cun dretg d'asil tenor ils alineas 1 e 2 èn vegnidas separadas tras la fugia e sch'ellas sa chattan a l'exteriur, sto lur entrada en il pajais vegnir permessa sin dumonda.

5 Il cussegl federal regla la premissa per ina reuniun da famiglia en Svizra per fugitivs ch'èn vegnids recepids provisoriamain.

Art. 52 Recepziun en in ulteriur stadi

1 Ad ina persuna che sa chatta en Svizra na vegn per regla dat nagin asil, sch'ella

- a. è sa trategnida per in temp en in auter pajais avant che vegnir en Svizra e sch'ella po returnar là;
- b. sch'ella po ir en in auter pajais nua che vivan confamigliars d'ella.

2 Ad ina persuna che sa chatta a l'exteriur po vegnir refusà l'asil, sch'i para raschunaivel ch'ella prova d'obtegnair asil en in auter stadi.

Art. 53 Persunas betg degnas d'asil

I na vegn dat nagin asil a fugitivs sch'els n'èn betg degns d'asil pervia d'accziuns condemnablas u sch'els han violà u pericliteschan la segirezza interna u externa da la Svizra.

Art. 54 Motivs subjectivs posteriurs da fugia

I na vegn dà nagin asil a fugitivs sch'els èn pir daventads fugitivs en il senn da l'artitgel 3 tras lur partenza ord lur pajais d'origin u da derivanza u pervia da lur cumportament suenter la partenza.

Art. 55 Situaziuns excepziunalas

1 En temps da tensiuns internaziunalas augmentadas, en cas da conflicts armads, als quals la Svizra n'è betg participada, u en cas d'in dumber extraordinariamain grond da requirents d'asil en temps da pasch dat la Svizra asil a fugitivs uschè ditg ch'ella po far quai tenor las circumstanzas.

2 Il cussegl federal prenda las mesiras necessarias. En divergenza da la lescha po el restrenscher las premissas per dar asil e la posiziun giuridica dals fugitivs e fixar disposiziuns da procedura particularas. El rapporta quai immediatamain a l'assemblea federala.

3 Sche l'alloschament permanent da fugitivs surpassa las pussaivladas da la Svizra, pon ins er be dar transitoriamain asil fin ch'ils pertutgads pon ir vinavant.

4 Sch'i sa mussa ch'in dumber considerabel da fugitivs vegn a vegnir en Svizra, tschertga il cussegl federal ina collavuraziun internaziunala sperta ed efficazia en vista a lur repartiziun.

1

§

2. partiziun Asil per gruppas

Art. 56 Decisiun

1 A gruppas pli grondas da fugitivs vegni dà asil a basa d'ina decisiun dal cussegl federal. Tar gruppas pli pitschnas da fugitivs decida il departament.

2 L'uffizi federal fixescha tgi che fa part d'ina tala gruppa.

Art. 57 Repartiziun ed emprim'integraziun

1 Per la repartiziun dals fugitivs sin ils chantuns vala l'artitgel 27.

2 En il rom d'ina emprim'integraziun po la confederaziun dar in alloschi provisorii a gruppas da fugitivs ed ils po oravant tut metter en in center d'emprim'integraziun.

3. partiziun Posiziun giuridica dals fugitivs

Art. 58 Princip

La posiziun giuridica dals fugitivs en Svizra sa drizza tenor il dretg che vala per estras ed esters, uschenavant ch'i n'èn betg applitgablas disposiziuns spezialas, oravant tut da questa lescha e da la cunvegna dals 28 da fanadur 1951 ⁷⁾ davart la posiziun giuridica dals fugitivs.

Art. 59 Effect

Persunas, a las qualas la Svizra ha dà asil u ch'èn vegnidas recepidas provisoriamain sco fugitivs, valan visavi tut las autoritads federalas e chantunalas sco fugitivs en il senn da questa lescha sco er da la cunvegna dals 28 da fanadur 1951 ⁸⁾ davart la posiziun giuridica dals fugitivs.

Art. 60 Reglamentaziun da la preschentscha

1 Persunas, a las qualas ins ha dà asil han il dretg d'ina permissiun da dimora en il chantun nua ch'els sa trategnan conform a l'urden.

2 Persunas, a las qualas la Svizra ha dà asil e che sa trategnan dapi almain tschintg onns en Svizra conform a l'urden, han il dretg da la permissiun da domicil, sch'i n'exista nagin motiv d'expulsiun tenor l'artitgel 10 alinea 1 littera a u b da la LDDE ⁹⁾.

DS 0.142.30 ⁷⁾

DS 0.142.30 ⁸⁾

DS 142.20 ⁹⁾

Art. 61 Actividad da gudogn

A personas, a las qualas la Svizra ha dà asil u ch'ella ha recepi provisoriain sco fugitivs vegn permissa in'actividad da gudogn sco er la midada da piazza e da professiun.

Art. 62 Examens per las professiuns medicinalas

Personas, a las qualas la Svizra ha dà asil vegnan admessas als examens federals per las professiuns medicinalas; il departament federal da l'intern fixescha las premissas.

4. partizion Terminaziun da l'asil

Art. 63 Revocaziun

1 L'uffizi federal revochescha l'asil u il status da fugitiv:

- a. sche la persuna estra ha cuntanschi cun rampigns l'asil u il status da fugitiv tras indicaziuns faussas u tras zuppentar fatgs impurtants;
- b. per motivs tenor l'artitgel 1 littera C cifras 1-6 da la convegna dals 28 da fanadur 1951 ¹⁰⁾ davart la posiziun giuridica dals fugitivs.

2 L'uffizi federal revochescha l'asil, sche fugitivs han violà u pericliteschan la segirezza interna u externa da la Svizra u sch'els han commess accziuns chastiablas spezialmain condemnablas.

3 La revocaziun d'asil u dal status da fugitiv vala visavi tut las autoritads federalas e chantunalas.

4 La revocaziun d'asil u dal status da fugitiv na s'extenda betg sin il conjugal ed ils uffants.

Art. 64 Scadenza

1 L'asil en Svizra scada, sche:

- a. fugitivs han vivi durant pli che trais onns a l'exteriur;
- b. fugitivs han obtegni asil u la permissiun da star là permanentain;
- c. ils fugitivs desistan dad el;
- d. l'expulsiun u l'exiliaziun giudiziala è vegnida exequida.

2 L'uffizi federal po prolungar il termin tenor l'alinea 1 littera a, sche circumstanzas spezialas pretendan quai.

Art. 65 Expulsiun

Fugitivs dastgan be vegnir expulsads, sch'els pericliteschan la segirezza interna u externa da la Svizra u sch'els han violà l'urden public a moda gravanta. L'artitgel 5 resta resalvà.

4. chapitel

Concessiun da protecziun provisoria e posiziun giuridica da las persunas cun basegn da protecziun

1. partizun

Disposiziuns generalas

Art. 66

Conclus da princip dal cussegl federal

1 Il cussegl federal concluda, sche e tenor tge criteris ch'i vegn dà protecziun provisoria a gruppas da persunas cun basegn da protecziun tenor l'artitgel 4.

2 El consultescha ordavant represchentantas e represchentants dals chantuns, da las ovras d'agid ed eventualmain d'autras organisaziuns betg statalas sco er l'aut commissariat da las nazions unidas per ils fugitivs.

Art. 67

Mesiras da politica exteriura

1 La concessiun da protecziun provisoria sco er mesiras e prestaziuns d'agid en il stadi d'origin u da derivanza u en la regiun da derivanza da las persunas cun basegn da protecziun duain sa cumpletter vicendaivlamain uschè bain sco pussaivel.

2 La confederaziun collavura cun il stadi d'origin u da derivanza, cun auters stadis da recepziun e cun organisaziuns internaziunalas per crear las premissas per in return segir.

2. partizun

Procedura

Art. 68

Persunas cun basegn da protecziun a l'exteriur

1 L'uffizi federal inditgescha pli detagliadamain la gruppa da persunas cun basegn da protecziun e decida, a tgi che la Svizra duai dar protecziun provisoria. El resguarda en quest connex il princip da l'unitad da la famiglia.

2 La decisiun davart conceder protecziun provisoria po be vegnir contestada cun la motivaziun ch'ella violeschia il princip da l'unitad da famiglia.

3 Per dumondas individualas da l'exteriur vala l'artitgel 20 conform al senn.

Art. 69

Persunas cun basegn da protecziun al cunfin ed a l'intern

1 Per dumondas da persunas cun basegn da protecziun al cunfin u a l'intern èn applitgabels ils artitgels 18 e 19 sco er 21-24 conform al senn.

2 Sch'i n'exista betg ina persecuziun en il senn da l'artitgel 3, fixescha l'uffizi federal suenter l'inquisiziun al post da recepziun tenor l'artitgel 26, tgi che fa part d'ina gruppa da persunas cun basegn da protecziun ed a tgi che la Svizra dat protecziun provisoria. La concessiun da protecziun provisoria è incontestabla.

3 Sch'i vegn concedi protecziun provisoria ad ina persuna, vegn sistida la procedura davart in'eventuala dumonda per la renconuschientscha sco fugitiv.

4 Sche l'uffizi federal intenziunescha da refuser la protecziun provisoria, cuntinuescha el immediatmain la procedura per la renconuschientscha sco fugitiv u la procedura d'expulsiun.

Art. 70 **Revisiun da la procedura
per la renconuschientscha sco fugitiv**

Persunas cun basegn da protecziun che han fatg la dumonda per esser renconuschidas sco fugitivs pon pretender ina revisiun da la procedura per la renconuschientscha sco fugitiv il pli baud tschintg onns suenter la decisiun da sistida tenor l'artitgel 69 alinea 3. Tar la revisiun da questa procedura vegn abrogada la protecziun provisoria.

Art. 71 **Concessiun da protecziun provisoria a famiglias**

1 Als conjugals da persunas cun basegn da protecziun ed a lur uffants minorens vegn medemamain concedì protecziun provisoria, sche:

- a. els dumondan comunablamain protecziun e sch'i n'existan nagins motifs d'exclusiun tenor l'artitgel 73;
- b. la famiglia è vegnida separada tras eveniments tenor l'artitgel 4, vul sa reunir en Svizra e sch'i na s'opponan nagins motifs spezials.

2 Als uffants nats en Svizra da persunas cun basegn da protecziun vegn er concedì protecziun provisoria.

3 Sche las persunas cun dretg da protecziun sa chattan a l'exteriur, ston ellas obtegnair la permissiun d'entrar en il pajais.

4 En ulteriurs cas regla il cussegl federal las premissas per ina reuniun da la famiglia en Svizra.

Art. 72 **Procedura**

Dal reminent èn applitgablas per las proceduras tenor ils artitgels 68, 69 e 71 las disposiziuns da la 1. e 3. partiziun dal 2. chapitel conform al senn 11).

Art. 73 **Motivs d'exclusiun**

Protecziun provisoria na vegn betg concedida, sche la persuna cun basegn da protecziun accumplescha in fatg tenor l'artitgel 53 u sch'ella ha violà u periclitetscha a moda gravanta la segirezza publica e l'urden public.

3. partiziun **Posiziun giuridica**

Art. 74 **Reglamentaziun da la preschentscha**

1 Persunas cun basegn da protecziun sa trategnan en il chantun, al qual ellas èn vegnidas assignadas.

2 Sch'il cussegl federal n'ha anc betg abrogà la protecziun provisoria suenter tschintg onns, obtegnan persunas cun basegn da protecziun da quel chantun ina permissiun da dimora ch'è limitada fin tar l'abrogaziun da la protecziun provisoria.

3 Diesch onns suenter la concessiun da la protecziun provisoria po il chantun dar a talas persunas ina permissiun da sa domiciliar.

Art. 75 **Permissiun d'actividad da gudogn**

1 Durant ils emprims trais mais suenter l'entrada en Svizra na dastgan persunas cun basegn da protecziun exercitar nagina actividad da gudogn. Suenter permettan las autoritads chantunalas a las persunas cun basegn da protecziun in'actividad da gudogn, sche la situaziun sin il martgà da lavur e la situaziun economica lubeschan quai.

2 Il cussegl federal po relaschar cundiziuns pli favuraivlas per in'actividad da gudogn.

3 Permissiuns d'activad da gudogn gia concedidas restan valaivlas.
4 Persunas cun basegn da protecziun che han il dretg d'in'activad da gudogn tenor las disposiziuns da la polizia d'esters u che fan part a programs d'occupaziun d'util public n'èn betg suttemessas al scumond da lavur.

4. partiziun **Terminaziun da la protecziun provisoria e return**

Art. 76 Abrogaziun da la protecziun provisoria ed expulsium

1 Suent'er avair consultà represchentantas e represchentants dals chantuns, da las ovras d'agid ed eventualmain d'autras organisaziuns betg statalas, da l'aut commissariat da las naziuns unidas per ils fugitivs sco er organisaziuns internaziunalas fixescha il cussegl federal il termin, sin il qual igl è d'abrogar la protecziun provisoria per tschertas gruppas da persunas cun basegn da protecziun. El fa quest conclus en ina disposiziun generala.

2 L'uffizi federal conceda l'attenziun giuridica a las persunas pertutgadas dal conclus tenor l'aleina 1.

3 Sche l'attenziun giuridica lascha percorscher segns d'ina persecuziun, ha lieu in'audienza tenor ils artitgels 29 e 30. Sch'ì na sa mussan nagins segns d'ina persecuziun, decida l'uffizi federal tenor l'artitgel 35.

4 Sche las persunas pertutgadas na prendan nagina posiziun suenter l'attenziun giuridica concedida, ordaina l'uffizi federal l'expulsium. Per exequir l'expulsium valan ils artitgels 10 aleina 4 e 46-48 da questa lescha sco er l'artitgel 22a da la LDDE 12) conform al senn.

Art. 77 Return

La confederaziun sustegna sforzs internaziunals per il return organisà.

Art. 78 Revocaziun

1 L'uffizi federal po revocar la protecziun provisoria, sche:

- a. ella è vegnida cuntanschida cun rampigns tras indicaziuns faussas u tras zuppentar fatgs essenzials;
- b. la persuna cun basegn da protecziun ha violà u periclitgescha la segirezza interna ed externa da la Svizra u ha commess acziuns condemnablas;
- c. la persuna cun basegn da protecziun è sa trategnida dapi la concessiun da la protecziun provisoria pliras giadas u per pli ditg en il pajais d'origin u da derivanza;
- d. la persuna cun basegn da protecziun ha il dretg da dimora ordinar en in auter stadi e sch'ella po returnar là.

2 La protecziun provisoria na vegn betg revocada, sche la persuna cun basegn da protecziun va cun l'approvaziun da las autoritads cumpetentas en ses pajais d'origin u da derivanza.

3 La revocaziun da la protecziun provisoria na s'extenda betg sin il consort ed ils uffants, exceptà sch'ì sa mussa che quests n'han nagin basegn da protecziun.

4 Sche la protecziun provisoria duai vegnir revocada, ha per regla lieu in'audienza tenor ils artitgels 29 e 30.

Art. 79 Scadenza

La protecziun provisoria scada, sche la persuna cun basegn da protecziun transferescha il center da sias relaziuns da viver a l'exteriur, sch'ella desista da la protecziun provisoria u sch'ella ha obtegnì ina permissiun da sa domiciliar a basa da la LDDE 13).

5. chapitel Provediment

1. partiziun Pajament da prestaziuns da provediment e da supplements per uffants

Art. 80 Competenza

1 Ils chantuns garanteschon il provediment per persunas ch'èn en Svizra a basa da questa lescha. Ils chantuns pon transferir l'adempliment da quest'incumbensa parzialmain u cumplainamain a terzas parts, oravant tut a las ovras d'agid admessas tenor l'artitgel 30 alinea 2.

2 Per la durada dal trategn da questas persunas en in post da recepciun u en in center d'emprim'integraziun per gruppas da fugitivs garantescha la confederaziun il provediment.

Art. 81 Dretg da prestaziuns da provediment

Persunas che vivan en Svizra a basa da questa lescha e che na pon betg finanziar lur trategn cun agens meds obtegnan il provediment necessari, sch'i na dat betg ina terza part che sto finanziar quai a basa d'in'obligaziun legala u contractuala.

Art. 82 Prestaziuns da provediment

1 Per il pajament da prestaziuns da provediment vala il dretg chantunal.

2 Per requirents d'asil e persunas cun basegn da protecziun senza permissiun da dimora è il sustegn sche pussaivel da dar en furma da prestaziuns realas.

3 Ins sto tegnair quint da la situaziun speziala dals fugitivs e da las persunas cun basegn da protecziun che han il dretg d'ina permissiun da dimora; oravant tut duai vegnir facilitada l'integraziun professiunala, sociala e culturala.

Art. 83 Restricziuns da las prestaziuns da provediment

Ils posts competents pon refusar per part u dal tut prestaziuns da provediment u pon las reducir u retrair, sche la persuna beneficiada:

- a. las ha cuntanschi u empruvà da las cuntanscher tras indicaziuns betg vairas u incumpletas;
- b. refusa da dar infurmaziuns al post competent davart sias relaziuns economicas, u n'autorisescha betg quel post da s'infurmar;
- c. n'annunzia betg midadas considerablas da sias relaziuns;
- d. tralasca evidentamain da meglierar sia situaziun, oravant tut sch'ella n'accepta betg ina lavur raschunaivla u in alloschi che vegnan attribuids ad ella;
- e. schlia ina relaziun da lavur u d'affittaziun u è la culpa d'in tal schliament senza sa convegnir cun il post competent e sch'ella pigurescha uschia sia situaziun;

- f. fa diever abusiv da las prestaziuns da provediment;
- g. na sa tegn malgrà la smanatscha da la retratga da prestaziuns da provediment betg a l'ordinaziun dal post competent.

Art. 84 **Supplements per uffants**

Supplements per uffants per uffants che vivan a l'exteriur da requirents d'asil vegnan tegnids enavos durant la procedura d'asil. Els vegnan pajads ora, sche la persuna che dumonda asil vegn reconuschida sco fugitiv u vegn recepada provisoriamain tenor l'artitgel 14a ainea 3, 4 u 4bis da la LDDE 14).

2. partizun **Obligaziun da restituziun e prestaziuns da garanzia**

Art. 85 **Obligaziun da restituziun**

1 Sche quai è raschunavel, èn da restituir ils custs da provediment, partenza e d'execuziun sco er ils custs da la procedura da meds legals.

2 La confederaziun fa valair il dretg da restituziun.

3 Il dretg da restituziun sa perscriva in onn suenter che l'autorità competenta ha preni enconuschientscha d'el, ma en mintga cas diesch onns suenter il cumenzament da quest dretg. La perscripziun è sistida uschè ditg ch'igl exista in conto da garanzia tenor l'artitgel 86 ainea 2. Sin pretaisas da restituziun na vegn incassà nagin tschains.

4 Il cussegl federal regla ils detagls e las excepziuns da l'obligaziun da restituziun. Tar la fixaziun dals custs suttamess a l'obligaziun da resituziun po el partir da presumziuns.

Art. 86 **Obligaziun da prestar garanzia**

1 Requirents d'asil e personas cun basegn da protecziun senza permissiun da dimora èn obligads da prestar garantias per la restituziuns dals custs da provediment, da partenza e d'execuziun sco er per ils custs da la procedura da meds legals.

2 La confederaziun avra contos da garanzia exclusivamain per quest intent. Ils custs per manar in conto van a charg da la persuna ch'è obligada da prestar garanzia.

3 Il cussegl federal fixescha, tge part da las entradas da la persuna obligada da prestar garanzia ch'il patrun ha da transferir sin il conto da garanzia. L'autorità chantunala collia la permissiun per l'actività da gudogn provisoria cun ina cundiziun correspondent.

4 Requirents d'asil e personas cun basegn da protecziun senza permissiun da dimora ston preschentar lur valitas da facultad che na derivan betg da lur actività da gudogn. Las autoritads competentas pon sequestrar talas valitas da facultad en favur dal conto da garanzia fin a l'import presuntiv dals custs da provediment, partenza ed execuziun sco er dals custs da la procedura da meds legals e las inquantar cun ils custs currentes, sche:

- a. ils requirents d'asil e las personas cun basegn da protecziun senza permissiun da dimora na cumprovan betg la derivanza da las valitas da facultad; u
- b. els surpassan ina contribuziun ch'è da fixar dal cussegl federal.

5 La confederaziun po incumbensar terzas personas cun las incumbensas en connex cun l'execuziun da l'obligaziun da prestar garanzia.

6 Il cussegl federal regla ils detagls.

Art. 87 Pajament da la prestaziun da garanzia

1 La prestaziun da garanzia vegn pajada sin dumonda suenten la deducziun dals custs imputabels, sche las personas ch'èn obligadas da prestar garanzia:

- a. pon cumprovar ch'ellas han bandunà definitivamain la Svizra u sche quai po vegnir supponi;
- b. han obtegnì ina permissiun da dimora sco requirents d'asil u fugitivs;
- c. a las qualas ins ha concedì protecziun provisoria han obtegnì ina permissiun da dimora u sa trategna dapi diesch onns en Svizra.

2 Il dretg da pajament d'in'eventual dabun che na vegn betg fatg valair conform a l'urden entaifer diesch onns suenten ses cumenzament scroda a la confederaziun. Sch'il dretg n'ha betg pudì vegnir fatg valair per motivs perdunabels, paja la confederaziun il dabun a la persona autorisada er suenten la spiraziun da diesch onns.

3 La confederaziun po surdar a terzas personas las incumbensas executivas en connex cun la schliaziun dals contos da garanzia.

4 Il cussegl federal regla ils detagls.

6. chapitel Contribuziuns federalas

Art. 88 Pauschalas

1 La confederaziun paja als chantuns per requirents d'asil e personas cun basegn da protecziun senza permissiun da dimora fin il pli tard il di, al qual l'expulsiun è d'exequir u al qual els obtegnan ina permissiun da dimora u han in dretg d'ina tala:

- a. ina pauschala per ils custs da provediment; e
- b. ina contribuziun pauschala als custs d'assistenza e d'administraziun.

2 La confederaziun paja als chantuns la mesadad da la pauschala tenor l'alineia 1 littera a per personas cun basegn da protecziun che han tenor l'artitgel 74 alineia 2 in dretg d'ina permissiun da dimora fin il di, al qual l'expulsiun è d'exequi, resp. fin la concessiun da la permissiun da domicil u il pli tard fin al mument nua ch'ina tala pudess vegnir concedida tenor l'artitgel 74 alineia 3.

3 La confederaziun dat als chantuns ina pauschala per ils custs da provediment, d'assistenza e d'administraziun per fugitivs fin il di, al qual els obtegnan la permissiun da domicil u ch'i vegn fundà in dretg da domicil tenor l'artitgel 60 alineia 2.

4 Il cussegl federal po ordinar il pajament da pauschalas per ulteriurs cas, sche circumstanzas spezialas giustifitgeschan quai; quai vala spezialmain per fugitivs cun permissiun da domicil e per personas cun basegn da protecziun cun permissiun da dimora u da domicil ch'èn attempads u impedids.

5 Las pauschalas na vegnan betg pajadas, sche la confederaziun paja ina pauschala tenor l'artitgel 14e alineia 2 da la LDDE 15).

Art. 89 **Fixar las pauschalas**

1 Il cussegl federal fixescha l'autezza da las pauschalas tenor l'artitgel 88 alineas 1 littera a, 2 e 3 a basa da las expensas presuntivas per soluziuns favuraivlas.

2 Las pauschalas pon vegnir fixadas oravant tut tenor il grad dal basegn u la durada da dimora e pon vegnir graduadas per ils chantuns.

3 Il cussegl federal regla:

- a. l'indemnisaziun da prestaziuns spezialas da provediment che na vegnan betg indemnisadas cun ina pauschala;
- b. l'ulteriura procedura.

Art. 90 **Finanziaziun d'alloschis collectivs**

1 La confederaziun po financiar dal tut u per part la construcziun, la midada e l'endrizzament d'alloschis collectivs, en ils quals las autoritads pon plazzar personas ch'èn en Svizra a basa da questa lescha.

2 Il cussegl federal regla la procedura e determinescha ils detagls davart las relaziuns da proprietad e la garanzia da la determinaziun da l'intent da tals alloschis.

3 El fixescha, quant inavant che l'import impundi da la confederaziun per la finanziaziun directa d'alloschis è da scuntrar cun la pauschala.

Art. 91 **Ulteriuras contribuziuns**

1 La confederaziun po promover la realisaziun da programs d'occupaziun e da furmaziun d'util public.

2 Ella po restituir als chantuns ils stipendis per la furmaziun professiunala e supplementara.

3 Ella po pajar contribuziuns ad instituziuns per personas traumatizadas che vivan en Svizra a basa da questa lescha.

4 Ella po pajar contribuziuns finanzialas per l'integraziun sociala, professiunala e culturala da fugitivs e personas cun basegn da protecziun ch'han il dretg d'ina permissiun da dimora; questas vegnan per regla be concedidas, sch'ils chantuns, las vischnancas u terzas parts sa participeschan commensuradamain als custs.

5 Ella po pajar als chantuns ina contribuziun a las premias da las cassas da malsauns.

6 La confederaziun indemnisescha als chantuns ils custs da personal che resultan da las preparaziuns dals conclus tenor l'artitgel 31.

7 En il rom da la collavuraziun internaziunala tenor l'artitgel 113 po ella pajar contribuziuns als purtaders da projects internaziunalas u ad organizaziuns internaziunalas.

8 Il cussegl federal regla las premissas e la procedura per il pajament ed il rendaquint da las contribuziuns.

Art. 92 **Custs per l'entrada en il pajais e la partenza**

1 La confederaziun po surpigliar ils custs per l'entrada en il pajais e la partenza dals fugitivs e da las personas cun basegn da protecziun.

2 Ella surpiglia ils custs per la partenza da requirents d'asil, da personas, a las qualas ins ha refusà la dumonda d'asil u ch'han retratg lur dumonda d'asil e da personas ch'èn vegnidas expulsadas suenter l'abrogaziun da la protecziun provisoria, uschenavant ch'ellas n'han sezzas betg ils meds finanzials.

3 Ella po pajar contribuziuns per las expensas dals chantuns che stattan in connex direct cun l'organizaziun da la partenza.

4 Il cussegl federal regla las premissas e la procedura per il pajament ed il rendaquint da las contribuziuns. Tenor pussaivladad fixescha el pauschalas.

Art. 93 Agid da return e reintegrazium

1 La confederaziun presta agid da return. Ella po prevesair las sequentas mesiras:

- a. finanziaziun totala u parziala da projects en Svizra per mantener l'abilitad da returnar;
- b. finanziaziun totala u parziala da projects en il pajais d'origin, da derivanza u en in ulteriur pajais per facilitar il return e la reintegrazium;
- c. sustegn finanziel en il cas singul per facilitar l'integrazium u per il tractament medicinal en il pajais d'origin, da derivanza u en in ulteriur pajais.

2 La confederaziun po collavurar cun organisaziuns internaziunalas ed installar in post da coordinaziun per intents d'agid da return e da la reintegrazium.

3 Il cussegl federal regla las premissas e la procedura per il pajament ed il rendaquint da las contribuziuns.

Art. 94 Contribuziuns ad ovras d'agid

1 La confederaziun po pagar contribuziuns als custs administrativs d'in'organisaziun da tetg da las ovras d'agid admessas.

2 Las ovras d'agid admessas vegnan indemnisadas cun ina pauschala per la cooperaziun tar l'audienza tenor l'artitgel 30.

3 Il cussegl federal fixescha l'autezza da las contribuziuns tenor l'alinea 1 e da la pauschala tenor l'alinea 2.

Art. 95 Surveglianza

1 La confederaziun examinescha il diever correct tenor il dretg da subvenziuns ed il rendaquint conform a las prescripziuns da las contribuziuns federalas. Ella po er incumbensar terzas parts cun quai.

2 Tgi ch'obtegna contribuziuns federalas sto preschentar als organs incumbensads cun la surveglianza da las finanzas sin dumonda las actas ed ils documents da contabilitad necessarias, dar las infurmaziuns giavischadas sco er dar access al lieu. Violaziuns da quest'obligaziun vegnan sancziunadas tenor l'artitgel 40 da la lescha davart las subvenziuns dals 5 d'october 1990 16).

3 La controlla federala da finanzas exercitescha sia surveglianza davart las finanzas en il sector d'asil tenor las directivas da la lescha davart la controlla da finanzas dals 28 da zercladur 1967 17). Ella po er far controllas al lieu.

7. chapitel: Elavurar datas personalas

Art. 96 Elavurar datas personalas

L'uffizi federal, las autoritads da recurs sco er las organisaziuns privatas incumbensadas cun pensums che sa basan sin questa lescha pon elavurar u laschar elavurar datas personalas, surtut er datas u profils da personalitads degns da proteccziun speziala tenor l'artitgel 3 litteras c e d da la lescha federala davart la proteccziun da las datas 18) d'ina persuna che dumonda asil u che ha basegn da proteccziun e da ses confamigliars, uschenavant ch'els dovran questas datas per ademplier lur incumbensas legalas.

DS 616.1 16)

DS 614.0 17)

Art. 97 **Communitgar datas personalas al stadi d'origin u da derivanza**

1 Datas personalas da requirents d'asil, da fugitivs renconuschids e da personas cun basegn da protecziun na dastgan betg vegnir communitgadas al stadi d'origin u da derivanza, sche quai periclitass la persuna pertutgada u ses confamigliars.

2 Dal mument nua ch'ina decisiun d'expulsiun daventa exequibla, po l'autoritat competenta prender si contact cun las autoritads dal stadi d'origin u da derivanza ed als communitgar las personalias necessarias per far in document d'identificaziun per pudair organisar ils documents da viadi necessaris cun l'intent d'exequir la disposiziun d'expulsiun.

3 Per exequir in'expulsiun en il stadi d'origin u da derivanza po l'autoritat competenta per l'organisaziun da la partenza communitgar las sequentas datas a l'autoritat estra:

- a. num, prenum, nums d'alias, data da naschienscha, schlattaina, nazionalitad, num e prenum dals geniturs e la davosa adressa en il stadi d'origin u da derivanza;
- b. eventualmain improntas dal det e fotografias;
- c. indicaziuns davart il stadi da sanadad, sche quai è en l'interess da la persuna pertutgada.

Art. 98 **Communitgar datas personalas ad ulteriurs stadis ed organisaziuns internaziunalas**

1 Per exequir questa lescha dastgan l'uffizi federal e las autoritads da recurs communitgar datas personalas a las autoritads a l'exteriur ed ad organisaziuns internaziunalas incumbensadas cun ils pensums correspondents, sch'il stadi correspondent u l'organisaziun internaziunala garanteschin ina protecziun equivalenta da las datas transferidas.

2 Las sequentas datas personalas dastgan vegnir communitgadas:

- a. personalias (num, prenum, nums d'alias, data da naschienscha, schlattaina, nazionalitad) da la persuna pertutgada e sche necessari da ses confamigliars;
- b. indicaziuns davart il pass da viadi u auters documents d'identificaziun;
- c. ulteriuras datas necessarias per identifitgar ina persuna;
- d. indicaziuns davart lieus da dimora ed itineraris;
- e. indicaziuns davart permissiuns da preschienscha e visums concedids;
- f. indicaziuns davart ina dumonda d'asil deponida (lieu e data da l'inoltraziun, stadi da la procedura, indicaziuns summaricas davart il cuntegn d'ina decisiun prendida).

Art. 99 **Prender ed elavurar improntas dal det**

1 I vegn fatg in'artga cun improntas dal det e fotografias dals requirents d'asil e personas cun basegn da protecziun. Il cussegl federal regla las excepziuns.

2 Las improntas dal det e las fotografias vegnan arcunadas senza las personalias correspondentas en ina banca da datas.

3 Il departament cumpara novas improntas dal det cun la collecziun d'improntas dal det da l'uffizi federal da polizia.

4 Sch'i vegn constatada ina congruenza tranter las improntas dal det da l'uffizi federal e quellas da l'uffizi federal da polizia, communitgescha il departament quest fatg als dus uffizis sco er a las autoritads chantunalas da polizia cun inditgar las personalias da la persuna pertutgada (num, prenum, nums d'alias, data da naschienscha, schlattaina e numer da referenza). Da las registraziuns da la polizia vegnan ultra da quai communtgads en furma da code la data, il lieu ed il motiv, per il qual ins ha fatg in'impronta dal det.

5 L'uffizi federal dovra questas indicaziuns per:

- a. examinar l'identitad da la persuna pertutgada;
- b. examinar, sche la persuna pertutgada ha gia ina giada dumandà asil;
- c. examinar sch'i dat datas che conferman u refuteschan las decleraziuns da la persuna pertutgada;
- d. examinar sch'i dat datas che mettan en dumonda la dignitad d'asil da la persuna pertutgada;
- e. facilitar l'agid uffizial a las autoritads da polizia.

6 Las datas personalas transferidas tenor l'alineia 4 na dastgan betg vegnir communtgadas a l'exteriur senza il consentiment dal proprietari da la collecziun da datas. I vala confirm al senn l'artitgel 6 alineia 1 da la lescha federala davart la protecziun da datas 19).

7 Las datas vegnan stizzadas:

- a. sch'i vegn concedì asil;
- b. il pli tard diesch onns suenter ina refusa legala, sche la dumonda d'asil vegn retratga u stritgada u suenter ina refusa da deliberaziun;
- c. tar personas cun basegn da protecziun il pli tard diesch onns suenter l'entrada en il pajais.

Art. 100 Sistem da registratura

1 L'uffizi federal e las autoritads da recurs mainan mintgamai in sistem da registratura automatisà per:

- a. registrar requirents d'asil, fugitivs, personas cun basegn da protecziun, personas recepidas provisoriamain e personas senza naziunalitad;
- b. registrar recurs;
- c. organiser a moda effizienta e raziunala l'andament da las lavurs;
- d. manar ina controlla da manaschi;
- e. far statisticas.

2 En il sistem da registratura automatisà vegnan arcunadas ed elavuradas tut las datas personalas necessarias per ademplir las incumbensas tenor l'alineia 1, oravant tut er indicaziuns davart prestaziuns da provediment retratgas, inclus ils custs da sanadad.

3 Il cussegl federal relascha disposiziuns executivas davart l'organisaziun ed il manaschi dal sistem da registratura automatisà per datas personalas, davart il catalog da las datas ch'èn da registrar, l'autorisaziun d'elavuraziun, la durada d'archivaziun da las datas sco er davart archivar e stizzar las datas.

Art. 101 Communitgar datas ord il sistem da registratura

1 L'uffizi federal po far accessibel tras ina procedura d'invista las datas arcunadas dad el u en sia incumbensa en il sistem da registratura automatisà a las sequentas autoritads, sche quai è indispensabel per ademplir lur incumbensas legalas:

- a. las autoritads da la polizia d'esters e da provediment dals chantuns per lur incumbensas tenor questa lescha;
- b. a las autoritads federalas cumpetentas per la segirezza interna e per ils fatgs da polizia per l'identificaziun da persunas sin ils secturs da las retschertgas da la polizia da segirezza e la polizia forensica, dal barat da novitads da polizia interchantunales ed internaziunalas, da l'agid legal ed uffizial internaziunal e da la controlla da las endataziuns da RIPOL conform a l'ordinaziun da RIPOL dals 19 da zercladur 1995²⁰⁾, sco er per giuditgar l'indignitad d'asil e la violaziun u periclitaziun da la segirezza interna u externa da la Svizra tenor l'artitgel 53 da questa lescha;
- c. a l'uffizi federal per esters per sias incumbensas tenor la LDDE²¹⁾;
- d. a la cumissiun da recurs per tractar ils meds legals entrads tar ella;
- e. al servetsch da recurs dal departament per tractar ils meds legals entrads tar el;
- f. als posts da cunfin per controllar las entradas illegalas;
- g. al coordinatur per politica internaziunala da fugitivs dal departament federal per l'exteriur per ademplir sias incumbensas tenor questa lescha;
- h. a la controlla da finanzas federala per garantir la surveglianza da las finanzas;
- i. a las autoritads chantunales e communalas da polizia per lur incumbensas da controlla sin il sector da la polizia d'esters sco er per l'identificaziun da persunas tar retschertgas da la polizia da segirezza e da la polizia criminala;
- k. als uffizis chantunals da lavur per examinar las dumondas per ina permissiun da lavur per persunas che dumondan asil e persunas ch'han basegn da protecziun.

2 L'uffizi federal po communitgar las datas registradas dad el u en sia incumbensa en il sistem da registratura automatisà da persunas a las sequentas autoritads u organisaziuns en in'autra furma:

- a. a l'uffizi federal da statistica en furma anonimada per far statisticas, oravant tut per la statistica federala annuala davart l'effectiv da la populaziun e per las dumbraziuns dal pievel;
- b. a l'agid svizzer als fugitivs per coordinar las incumbensas tenor questa lescha ch'èn attribuidas a las ovras d'agid admessas;
- c. a las terzas parts incumbensadas tenor questa lescha cun manar ils contos da garanzia per realisar lur incumbensas.

3 Las datas persunalas communitgadas tenor ils alineas 1 e 2 da dastgan betg vegnir dadas vinavant a l'exteriur senza il consentiment dal proprietari da la collecziun da datas. L'artitgel 6 alinea 1 da la lescha federala davart la protecziun da datas²²⁾ vala conform al senn.

4 Datas da terzas persunas betg participadas na dastgan per regla betg vegnir fatgas accessiblas a las autoritads numnadas en l'alinea 1 e na dastgan en nagin cas vegnir elavuradas vinavant da questas autoritads.

Art. 102 Sistem d'infurmaziun e da documentaziun

1 L'uffizi federal maina en collavuraziun cun la cumissiun da recurs in sistem d'infurmaziun e documentaziun automatisà. En quest vegnan arcunadas en differentas bancas da datas infurmaziuns e

DS 172.213.61 ²⁰⁾

DS 142.20 ²¹⁾

DS 235.1 ²²⁾

documentaziuns che sa refereschan als fatgs ord il sectur d'incumbensas da l'uffizi federal e da la cumissiun da recurs. Sche quai è necessari pon er vegnir arcunadas datas personalas cumpigliadas en ils texts, oravant tut personalias sco er datas personalas spezialmain degnas da protecziun e profils da personalitad.

2 Sin bancas da datas che cumpiglian datas personalas spezialmain degnas da protecziun e profils da personalitad han access suletta-main las collavuraturas ed ils collavurats da l'uffizi federal e da la cumissiun da recurs.

3 Bancas da datas che cumpiglian oravant tut infurmaziuns che sa refereschan al fatg e che derivan da funtaunas publicas pon sin dumonda vegnir fatgas accessiblas tras procedura d'invista ad utilisadras ed utilisaders externs.

4 Bancas da datas che cumpiglian oravant tut infurmaziuns che sa refereschan al fatg e che derivan da funtaunas publicas pon sin dumonda vegnir fatgas accessiblas tras procedura d'invista ad utilisadras ed utilisaders externs.

8. chapitel Protecziun legala

1. partizun: Procedura da recurs sin stgalim chantunal

Art. 103

1 Ils chantuns prevesan almain in'instanza da recurs, tar la quala po vegnir fatg recurs cunter disposiziuns d'autoritads chantunales che sa basan sin questa lescha e sias disposiziuns executivas.

2 Recurs cunter decisiuns chantunales da la davos'instanza sa drizzan tenor las disposiziuns generalas davart la giurisdicziun federala, sche questa lescha na prevesa betg insatge auter.

2. partizun: Procedura da recurs sin stgalim federal

Art. 104 Cumissiun svizra da recurs d'asil

1 Il cussegl federal elegia ils commembers da la cumissiun da recurs e regla lur status. El fixescha l'organisaziun e po oravant tut preveder l'endrizzament d'in servetsch da pichet per cas urgents. El po ultra da quai relaschar prescripziuns da procedura, oravant tut davart tractativas a bucca, la comunicaziun a bucca da disposiziuns e la procedura summara.

2 La cumissiun da recurs decida cun trais derschaders davart recurs, revisiuns e dumondas tenor l'artitgel 24 da la lescha davart la procedura administrativa²³⁾ che na tutgan betg a la competenza dal derschader singul tenor l'artitgel 111 alinea 2.

3 Sch'ì sto vegnir decidida ina dumonda da princip u sch'ì sto vegnir taxada ina dumonda da dretg essenziala en divergenza d'in'anteriura decisiun, ston ins dumandar il consentiment da la cumissiun complessiva. Ella decida cun la maiortad da vuschs da ses commembers; la presidenta u il president da la cumissiun ha la vusch da tagl. La decisiun è lianta per l'evasiun da la chausa en lita.

4 La presidenta u il president da la cumissiun dispona las mesiras organisatorias necessarias per coordinar la giurisdicziun.

Art. 105 Cumpetenzza

DS 172.021 ²³⁾ 1 La cumissiun da recurs decida definitivament davart recurs cunter decisiuns da l'uffizi federal concernent la:

- a. refusa da l'asil e da la refusa da deliberar ina dumonda d'asil;
- b. refusa da la protecziun provisoria, l'artitgel 68 alinea 2 resta resalvà, uschenavant ch'i na vegn betg crititgà la violaziun dal princip da l'unitad da la famiglia;
- c. expulsium;
- d. terminaziun da l'asil u d'ina protecziun provisoria;
- e. abrogaziun da la recepziun provisoria ch'è vegnida ordinada tenor l'artitgel 44 alineas 2 e 3.

2 Ils chantuns pon far recurs a la cumissiun da recurs, sche l'uffizi federal na dat betg suatientscha a sia proposta tenor l'artitgel 44 alinea 5.

3 Per recurs che sa refereschan a disposiziuns dal 7. chapitel vala l'artitgel 25 da la lescha federala davart la protecziun da datas²⁴⁾.

4 Davart auters recurs decida il departament sco davosa instanza, uschenavant ch'i n'è betg admiss il recurs da dretg administrativ al tribunal federal.

Art. 106 Motivs da recurs

1 Ils motivs da recurs èn ils suandonts:

- a. la violaziun da dretg federal, inclus l'abus ed il surpassament dal giudicament;
- b. la constataziun faussa ed incumpleta dals fatgs giuridicain relevants;
- c. l'inadequatezza.

2 Tar il giudicament da l'inadequatezza è la cumissiun da recurs liada a las directivas ed a las disposiziuns spezialas dal cussegl federal.

Art. 107 Disposiziuns intermediaras contestablas

1 Disposiziuns intermediaras che vegnan fatgas en applicaziun dals artitgels 10 alineas 1-3 e 18-48 da questa lescha sco er da l'artitgel 22a da la LDDEE²⁵⁾ pon be vegnir contestadas cun recurs cunter la disposiziun finala. Il recurs cunter disposiziuns tenor l'artitgel 27 alinea 3 resta resalvà.

2 Independentamain contestablas èn ultra da quai, uschenavant ch'ellas na pon betg chaschunar in dischavantatg irreparabel:

- a. las mesiras preventivas;
- b. las disposiziuns, cun las qualas la procedura vegn sistida, cun excepziun da las disposiziuns tenor l'artitgel 69 alinea 3.

3 Independentamain contestablas èn ultra da quai disposiziuns davart la refusa provisoria da l'entrada sco er l'assignaziun d'in lieu da dimora a la piazza aviatica (art. 22 alineas 1 e 2).

Art. 108 Examinaziun da la refusa d'entrada e da l'attribuziun d'in lieu da dimora a la piazza aviatica

1 Fin al mument da la comunicaziun da la disposiziun davart l'expulsiun tenor l'artitgel 23 alineas 1 e 3 po la persuna che tshertga asil far in recurs cunter la refusa provisoria da l'entrada sco er cunter l'attribuziun d'in lieu da dimora a la piazza aviatica (artitgel 22 alinea 1 e 2).

2 La cumissiun da recurs decida davart il recurs entaifer 48 uras, per regla a basa da las actas.

Art. 109 Termin da tractament

Per regla decida la cumissiun da recurs entaifer sis emnas davart ils recurs cunter las disposiziuns tenor ils artitgels 32-35 e 40 alinea 1.

Art. 110 **Termins da procedura**

- 1 La prolungaziun dal termin per la correctura dal recurs munta a set dis.
- 2 Il termin per inoltrar mussaments munta a set dis, sch'il mussament sto vegnir organisà en Svizra e 30 dis, sch'il mussament sto vegnir organisà a l'exteriur. Expertisas èn d'inoltrar entaifer 30 dis.
- 3 Il termin po vegnir prolungà, sch'il recurrent resp. sia represchentanta u ses represchentant è impedi tras malsogna u accident d'agir entaifer quest termin.
- 4 Tar proceduras tenor l'artitgel 108 importan ils termins 24 uras.

Art. 111 **Procedura simplifitgada**

- 1 Tar recurs evidentamain nunmotivads e tar recurs tenor l'artitgel 108 pon ins desister d'in barat da scrittiras.
- 2 Ils derschaders decidan en ils sequents cas sco derschaders singuls:
 - a. stritgada da recurs ch'èn senza muntada;
 - b. refusa da deliberaziun da recurs evidentamain betg admess;
 - c. decisiun davart la refusa provisoria da l'entrada a la piazza aviatica e l'assignaziun d'in lieu da dimora a la piazza aviatica.
- 3 La decisiun da recurs vegn motivada be summaricamain.

Art. 112 **Effect suspensiv ed execuziun immediata**

- 1 Sch'igl è vegnì ordinà d'exequir immediatamain l'expulsiun, po la persuna estra inoltrar tar la cumissiun da recurs entaifer 24 uras ina dumonda da restabiliment da l'effect suspensiv. La persuna estra sto vegnir orientada davart ses dretgs.
- 2 Davart ina dumonda da restabiliment da l'effect suspensiv ha la cumissiun da recurs da decider entaifer 48 uras.
- 3 Il recurrent po vegnir retegnì da l'autorità competenta fin tar la decisiun davart sia dumonda, il pli ditg dentant durant 72 uras.
- 4 L'inoltraziun da meds legals ed agids legals extraordinaris n'impedischa betg l'execuziun, nun ch'ella vegnia betg sistida da l'autorità competenta per il tractament.

9. chapitel **Collavuraziun internaziunala e cumissiun consultativa**

Art. 113 **Collavuraziun internaziunala**

La confederaziun sa participescha a l'armonisaziun da la politica da fugitivs europeica sin stgalim internaziunal sco er a la soluziun da problems da fugitivs a l'exteriur. Ella sustegna l'actividad d'ovras d'agid internaziunalas. Ella collavura oravant tut cun l'aut commissariat da las naziuns unidas per ils fugitivs.

Art. 114 **Cumissiun consultativa**

Il cussegl federal instituescha ina cumissiun consultativa per dumondas da fugitivs.

10. chapitel: Disposiziuns penalas tar il 5. chapitel, 2. partizium

Art. 115 Delicts

Cun praschun fin a sis mais u cun multa fin a 20'000 francs vegn chastia, uschenavant ch'i n'è betg avant maun in crim u delict smanatschà cun ina multa pli auta tenor il cudesch da dretg penal²⁶⁾:

- tgi ch'acquista in avantatg en daners nunmerità per sasez u per auters tras indicaziuns nunvairas u incumpletas u en in'otra maniera a basa da questa lescha;
- tgi che mitscha dal tut u parzialmain da l'obligaziun da prestar garanzia tenor l'artitgel 86 tras indicaziuns nunvairas u incumpletas u en outra maniera;
- tgi che deducescha en sia funcziun sco patrun prestaziuns da garanzia da la paja d'ina lavuranta u d'in lavurant e na las drova betg per l'intent fixà.

Art. 116 Surpassaments

Cun multa vegn chastia, uschenavant ch'i n'exista betg in fatg tenor l'artitgel 115, tgi che:

- viollescha l'obligaziun d'infurmaziun tras far sapientivamain indicaziuns nunvairas u refusa da dar in'infurmaziun;
- s'oppona ad ina controlla ordinada dal post competent u impossibilitescha quella en in'otra maniera.

Art. 117 Delicts e surpassaments en il manaschi

Sch'il delict u il surpassament vegn commess en il manaschi d'ina persuna giuridica, d'ina societad da persunas u d'ina firma singula en il manaschi d'ina corporaziun u instituziun da dretg public, valan ils artitgels 6 e 7 da la lescha davart il dretg penal administrativ²⁷⁾.

Art. 118 Persecuziun penala

La persecuziun penala è chausa dals chantuns.

11. chapitel Disposiziuns finalas

Art. 119 Execuziun

Il cussegl federal vegn incumbensà cun l'execuziun. El relascha las disposiziuns executivas.

Art. 120 Abrogaziun dal dretg vertent

I vegnan abrogads:

- La lescha d'asil dals 5 d'october 1979²⁸⁾;
- il conclus federal dals 16 da december 1994²⁹⁾ davart las mesiras da spargnar sin il sector d'asil e d'esters.

DS 311.0 ²⁶⁾

DS 313.0 ²⁷⁾

CU 1980 1718, ²⁸⁾

1986 2062,

1987 1674,

1990 938 1587,

1994 1634 2876,

1995 146 1126,

1997 2394 4356,

1998 1582

CU 1994 2876 ²⁹⁾

Art. 121 Disposiziuns transitorias

1 Per las proceduras pendentas il mument che questa lescha va en vigur vala il dretg nov.

2 Proceduras pendentas per la concessiun d'ina permissiun da dimora da la polizia d'esters tenor l'artitgel 17 alineia 2 d'enfin uss daven-tan obsoletas.

3 La cumissiun da recurs ed il departament restan competents per ils recurs pendants tar els il mument che questa lescha va en vigur. L'aleina 2 resta resalvà.

4 Cun l'entrada en vigur da questa lescha vegnan applitgadas las disposiziuns dal 4. chapitel per las estras ed ils esters recepids provisoriamain ed en gruppas tenor l'artitgel 14a aleina 5 da la LDDE³⁰⁾ d'enfin uss. La durada da la preschentscha sco persuna recepida provisoriamain en gruppa vegn quintada vitiers als termins tenor l'artitgel 74 alineas 2 e 3.

5 Per il pajament da prestaziuns da provediment a fugitivs cun permissiun da dimora vala il dretg d'entochen uss fin dus onns suenter l'entrada en vigur da questa lescha.

Art. 122 Relaziun cun il conclud federal dals 26 da zercladur 1998³¹⁾ davart mesiras urgentas sin il sector d'asil e d'esters

Sch'i dat in referendum cunter il conclud federal als 26 da zercladur 1998 davart mesiras urgentas sin il sector d'asil e d'esters e sch'il conclud vegn refusà en ina votaziun dal pievel, valan las sequentas disposiziuns sco abrogadas:

- a. artitgel 8 aleina 4 (obligaziun da cooperaziun per procurar documents da viadi valaivels),
- b. artitgel 32 aleina 2 littera a (refusa da deliberaziun en cas che documents da viadi u documents d'identidad na vegnan betg consegnads),
- c. artitgel 33 (refusa da deliberaziun en cas d'inoltraziun posteriura abusiva d'ina dumonda),
- d. artitgel 32 aleina 2 littera b (refusa da deliberaziun en cas d'engion d'identidad); en quest cas vegn integrà il cuntegn da l'artitgel 16 aleina 1 littera b en la versiun tenor la cifra I dal conclud federal dals 22 da zercladur 1990³²⁾ davart la procedura d'asil empè da la disposiziun abrogada da l'artitgel 32 aleina 2 littera b; e
- e. artitgel 45 aleina 2 (execuziun immediata en cas da conclud da refusa da deliberaziun); en quest cas vegn integrà il cuntegn da l'artitgel 17a aleina 2 en la versiun tenor la cifra II da la lescha federala dals 18 da mars 1994³³⁾ davart mesiras da sforz en il dretg d'esters empè da la disposiziun abrogada da l'artitgel 45 aleina 2, cun adattaziun dals renviaments als artitgels.

Art. 123 Referendum ed entrada en vigur

1 Questa lescha è suttamessa al referendum facultativ.

2 Il cussegl federal fixescha l'entrada en vigur.

1 §

Agiunta Midada dal dretg vertent

1. La lescha federala dals 26 da mars 1931³⁵⁾ davart la dimora ed il domicil dals esters vegn midada sco suonda:

Art. 14a al. 2-6

2 L'execuziun n'è betg pussaivla, sche l'ester na po betg bandunar u vegnir envià ni en il stadi da derivanza u d'origin ni en in auter stadi.

3 L'execuziun n'è betg admissa, sche obligaziuns da dretg internaziunal da la Svizra s'opponan ad ina cuntinuaziun dal viadi da la persuna estra en ses stadi d'origin, da derivanza u en in auter stadi.

3 L'execuziun n'è oravant tut betg raschunavla, sch'ella munta ina periclitaziun concreta per la persuna estra.

4bis Sche l'execuziun da l'expulsiun chaschuna per il requirent d'asil personalmain ina situaziun da basegn gravanta tenor l'artitgel 44 alinea 3 da la lescha d'asil dals 26 da zercladur 1998³⁶⁾, po l'uffizi federal per fugitivs ordinar la recepciun provisoria.

5 Abrogà

6 Ils alineas 4 e 4 bis n'èn betg applitgabels, sche l'ester expulsà u exilià ha violà la segirezza publica e l'urden public u periclitescha quels a moda gravanta.

Art. 14b al. 2 bis-4

2bis La recepciun provisoria tenor l'artitgel 14a alinea 4bis po vegnir abrogada, sche l'ester na sa chatta personalmain betg pli en ina situaziun da basegn gravanta tenor l'artitgel 44 alinea 3 da la lescha d'asil dals 26 da zercladur 1998³⁷⁾ u sch'i dat motivs tenor l'artitgel 10, alinea 1 littera a u b.

3 Abrogà

4 Per surprender ils custs da partenza ed il pajament d'agid da returnar tras la confederaziun valan ils artitgels 92 e 93 da la lescha d'asil, aschilunsch ch'els èn applitgabels per requirents d'asil.

DS 142.20; CU...³⁵⁾

DS 142.31; CU...(FUF 1998 3225)³⁶⁾

DS 142.31; CU...(FUF 1998 3225)³⁷⁾

Sch'i dat in referendum cunter la midada da la LDDE dals 26 da zercladur 1998 e sch'il project vegn refusà en la votaziun dal pievel, obtegna l'artitgel 14c alinea 2 la sequenta formulaziun:

2 L'ester recepi provisoriamain po tscherner libramain ses lieu da dimora en il territori dal chantun da dimora d'enfin uss.

Art. 14c

1 La recepciun provisoria po vegnir ordinada per duresch mais cun resalva da l'artitgel 14b alineas 2 e 2 bis. Il chantun da dimora la prolunghescha per regla per mintgamai 12 mais.

2 L'ester recepi provisoriamain po tscherner libramain ses lieu da dimora en il territori dal chantun d'enfin uss u dal chantun assignà³⁸⁾.

3 Las autoritads chantunalas permettan a l'ester in activitad da gudogn dependenta, uschenavant che la situaziun dal martgà da lavur e la situaziun economica permettan quai.

4 La fixaziun, il pajament ed il rendaquint da prestaziuns da provediment sa drizzan tenor il dretg chantunal. Il 5. chapitel da la lescha d'asil dals 26 da zercladur 1998³⁹⁾ vala confirm al senn. Il provediment per fugitivs recepids provisoriamain sa drizza tenor las disposiziuns applitgabras per fugitivs dal 5. e 6. chapitel da la lescha d'asil.

5 La confederaziun paga als chantuns per mintga ester recepì provisoriamain ina pauschala tenor l'artitgel 88 alinea 1 littera a da la lescha d'asil. L'obligaziun da restituir ils custs entschaiva cun l'inoltraziun da la dumonda tenor l'artitgel 14b alinea 1 u cun l'ordinaziun da la recepziun provisoriala tenor l'artitgel 14a alinea 1 e dura fin il mument che vegn fixà da l'uffizi federal per fugitivs cun l'abrogaziun da la recepziun transitoria.

6 Esters recepids provisoriamain èn obligads da prestar garanzia per la restituziun dals custs da provediment, procedura, partenza ed executiun. Ils artitgels 85-87 sco er las disposiziuns dal 10. chapitel da la lescha d'asil valan confirm al senn.

Art. 20 al. 1 lit. b

1 In recurs al departament federal da giustia e polizia è giustifitgà cunter

- b. disposiziuns da l'uffizi federal per fugitivs davart la recepziun provisoriala d'esters; exceptads èn disposiziuns tenor l'artitgel 44 alineas 2 e 3 da la lescha d'asil dals 26 da zercladur 1998⁴⁰⁾.

2. La lescha da competenza dals 24 da zercladur 1977⁴¹⁾ vegn midada sco suonda:

Art. 1 al. 3

3 Il sustegn da Svizzers a l'exteriur sa drizza tenor la lescha federala dals 21 da mars 1973⁴²⁾ davart prestaziuns da provediment a Svizzers a l'exteriur, il sustegn da requirents d'asil, fugitivs, persunas cun basegn da protecziun, persunas recepidas provisoriamain e persunas senza naziunalitad sa drizza tenor disposiziuns spezialas⁴³⁾ da la confederaziun.

3. Il conclus federal dals 27 d'avrigl 1972⁴⁴⁾ concernent l'approvaziun da la cunvegna davart la situaziun giuridica da las persunas senza naziunalitad vegn midà sco suonda:

Sulet artitgel al. 3

3 Per il provediment da persunas senza naziunalitad ch'èn suttamesas a la cunvegna valan las disposiziuns da provediment per fugitivs dal 5. e 6. chapitel da la lescha d'asil dals 26 da zercladur 1998⁴⁵⁾.

DS 142.31; CU...(FUF 1998 3225) 39)

DS 142.31; CU...(FUF 1998 3225) 40)

DS 851.1 41)

DS 852.1 42)

cf. DS 142.31, 855.1 43)

DS 855.1 44)

DS 145.31; CU...(FUF 1998 3225) 45)

Text da la votaziun

Conclus federal davart mesiras urgentas sin il sector d'asil e d'esters (CMAE)

dals 26 da zercladur 1998

L'assemblea federala da la Confederaziun svizra, sa basond sin l'artitgel 69ter da la constituziun federala, avend gi invista dal messadi dal cussegl federal dals 13 da matg 1998¹⁾, concluda:

I

La lescha d'asil dals 5 d'october 1979²⁾ vegn midada sco suonda:

Art. 12b al. 6

Las persunas ch'èn pertutgadas d'in conclus executabel d'expulsiun èn obliadas da cooperar d'obtegnair ils documents da viadi valaivels.

Art. 16 al. 1 lit. a bis e b

¹ Sin ina dumonda na vegn betg entrà, sch'il petent:

- a bis. na consegna betg a las autoritads entaifer 48 uras dapi l'inoltraziun da la dumonda ils documents da viadi u auters documents che permettian da l'identifitgar; questa disposiziun n'è betg applitgibla, sch'il petent n'è betg abel per motivs perdunabels da far quai u sch'i dat indizis d'ina persecuziun che na sa mussan betg sco evidentamain nunfundads;
- b. engiana las autoritads davart sia identitad e sche quest engion è segir a basa dals resultats dal tractament dal servetsch d'identificaziun u d'auters meds da cumprova.

Art. 16a bis Refusa da deliberaziun en cas d'inoltraziun posteriura abusiva d'ina dumonda

- ¹ Sin la dumonda d'asil d'ina persuna che sa trategna illegalmain en Svizra na vegn betg entrà, sch'ella intenziunescha evidentamain d'evitar l'execuziun smanatschanta d'in'expulsiun u exiliaziun.
- ² In tal intent è da supponer, sche la dumonda vegn inoltrada en stretg connex temporal cun in arrest, ina procedura penala, l'execuziun d'in chastì u la decretaziun d'ina disposiziun d'expulsiun.
- ³ L'alinea 1 n'è betg applitgabel, sche:
 - a. in'inoltraziun anteriura da la dumonda n'è betg stada pussaivla u raschunaivla;
 - b. i sa mussan indizis d'ina persecuziun.

Art. 16ater Procedura avant refusas da deliberaziun

¹ En ils cas tenor l'artitgel 16 alinea 1 litteras a ed a bis, alinea 2 ed artitgel 16a bis, ha lieu in'audiencia tenor ils artitgels 15 e 15a. Quai vala er per cas tenor l'artitgel 16 alinea 1 littera d, sch'il petent è returnà da ses pajais d'origin u da derivanza en Svizra.

2 En ils ulteriurs cas tenor l'artitgel 16 vegn dada l'attenziun giuridica al petent.

Art. 16a quater
Artitgel 16a d'enfin uss.

Art. 17a, al. 2
2 Tar decisiuns tenor ils artitgels 16 alineas 1 e 2 sco er 16a bis, po vegnir ordinada l'execziun immediata.

Disposiziun transitoria
Per las proceduras pendentas il mument da l'entrada en vigur da quest conclus vala il dretg d'enfin uss.

II

La lescha federala dals 26 da mars 1931³⁾ davart la dimora ed il domicil dals esters vegn midada sco suonda:

Art. 13a lit.c
Durant la preparaziun da la decisiun davart sia permissiun da dimora e per garantir l'execuziun d'ina procedura d'expulsiun po l'autorità chantunala cumpetenta prender en arrest per maximal trais mais in ester che na posseda nagina permissiun da dimora u da domicil, sch'el
c. entra en Svizra malgrà il scumond d'entrar e na po betg vegnir expulsà immediatamain;

Disposiziun transitoria
Per ils scumonds d'entrar ordinads il mument da l'entrada en vigur da questa lescha, dentant anc betg violads, vala il dretg nov.

2 §

III

Relaziun tar la lescha d'asil dals 26 da zercladur 1998⁴⁾ e tar la midada dals 26 da zercladur 1998⁵⁾ da la lescha federala dals 26 da mars 1931⁶⁾ davart la dimora ed il domicil dals esters

Sch'i dat in referendum cunter il preschent conclus e sch'el vegn refusà en ina votaziun dal pievel, valan las disposiziun sequentas sco abrogadas:

- a. las disposiziun correspondentas da la lescha d'asil dals 26 da zercladur 1998⁷⁾
 1. l'artitgel 8 alinea 4 (obligaziun da cooperaziun per procurar documents da viadis valaivels),
 2. l'artitgel 32 alinea 2 littera a (refusa da deliberaziun en cas che documents da viadi u documents d'identificaziun na vegnan betg consegnads),
 3. l'artitgel 33 (refusa da deliberaziun en cas d'inoltraziun posteriura abusiva d'ina dumonda); e
- b. las disposiziun correspondentas da la lescha d'asil dals 26 da zercladur 1998⁸⁾:
 1. l'artitgel 32 alinea 2 littera b (refusa da deliberaziun en cas d'engion d'identitad); en quest cas vegn integrà il cuntegn da l'artitgel 16 alinea 1 littera b en la formulaziun tenor la cifra I dal conclus federal dals 22 da zercladur 1990⁹⁾ davart la procedura d'asil, en vigur fin ils 31 da december 2000¹⁰⁾, empè da la disposiziun abrogada da l'artitgel 32 alinea 2 littera b da la lescha d'asil dals 26 da zercladur 1998¹¹⁾,
 2. l'artitgel 45 alinea 2 (execuziun immediata en cas da refusas da deliberaziun); en quest cas vegn integrà il cuntegn da l'artitgel 17a alinea 2 en la formulaziun tenor la cifra II da la lescha federala dals 18 da mars 1994¹²⁾ davart mesiras da sforz en il dretg d'esters empè da la disposiziun abrogada da l'artitgel 45 alinea 2 da la lescha d'asil dals 26 da zercladur 1998¹³⁾, cun adattaziun dals renviaments sin ils artitgels; e
- c. la disposiziun correspondententa tenor la midada dals 26 da zercladur 1998¹⁴⁾ da la lescha federala¹⁵⁾ dals 26 da mars 1931 davart la dimora ed il domicil dals esters: l'artitgel 13a littera c (arrest da preparaziun u d'expulsiun en cas da scumond d'entrada); en quest cas resta vinavant applitgabel l'artitgel 13a littera c en la formulaziun tenor la cifra I da la lescha federala dals 18 da mars 1994¹⁶⁾ davart mesiras da sforz en il dretg d'esters.

DS 142.31; CU... 4)

CU... 5)

DS 142.20 6)

DS 142.31; CU... 7)

DS 142.31; CU... 8)

CU 1990 938 9)

CU 1995 4356, 1997 2372 10)

DS 142.31; CU... 11)

CU 1995 146 151 12)

DS 142.31; CU... 13)

CU... 14)

DS 142.20 15)

CU 1995 146 151 16)

IV

Disposiziuns finalas

1 Quest conclus è generalmain liant.

2 El vegn declerà sco urgent tenor l'artitgel 89 bis, alinea 1 da la constituziun federala ed è sutmess tenor l'artitgel 89 bis, alinea 2 da la constituziun federala al referendum facultativ.

3 El va en vigur il 1. da fanadur 1998 e vala fin l'entrada en vigur d'ina legislaziun federala ch'il remplazza, il pli ditg dentant fin ils 31 da december 2000.

4 Il cussegl federal po abrogar anticipadamain il conclus.

Terz project: Heroin sin recept dal medi

3

■ **La terza dumonda da la votaziun sa cloma:**

Vulais Vos acceptar il conclus federal dals 9 d'october 1998 per dar heroin sin recept dal medi?

Il cussegl naziunal ha acceptà il project cun 125 cunter 56 vuschs tar 5 abstenziuns, il cussegl dals chantuns cun 31 cunter 3 vuschs.

■ La politica a quatter pitgas da la confederaziun

La confederaziun sa metta energicamain cunter il problem da drogas e ses effects. En il cumbat cunter la toxicomania persequitescha ella ina strategia differenziada ed encoronada da success. Sia politica da drogas sa basa sin quatter pitgas:

prevenziun, terapia, agid per survivor e repressiun. Questa politica è gia vegnida sustegnida duas giadas dal pievel, numnadamain tras la refusa da las iniziativas dal pievel "Giuventetgna senza drogas" e "Droleg – per ina politica da drogas raschunaivla".

■ Heroin sin recept dal medi

Per ina pitschna gruppa da grevs cas da toxicomania è la terapia da heroin sin recept dal medi ina complettaziun necessaria da las pussaivladads da terapia. Ils effects positivs sin il stadi da sanadad e l'integraziun sociala da las pazientas e dals pazients èn vegnids cumprovads tranter 1994 e 1996 en in test scientific. Heroin prescrit dal medi duai perquai vegnir admess sco tractament per toxicomans. Recepidas vegnan be persunas maiorennas ch'èn dependentas da drogas dapi almain dus onns e ch'han duas giadas betg giu success cun autras terapias. Il preschent conclus federal furma la basa legala per pudair cuntinuar cun la prescripziun da heroin tras ils

medis sco terapia per ina gruppa da grevs cas da toxicomania che vegn circumcrista exactamain. Uschia vul ins gidar quels a rumper il circol viziuz da las drogas.

■ Pertge il referendum?

I ha dà in referendum cunter il project. Il comité da referendum fa valair ch'il heroin sin recept dal medi portia empè d'in veritabel agid ina prolungaziun da la dependenza, e quai sin cust da la generalitad.

■ Posiziun dal cussegl federal e dal parlament

Il cussegl federal ed il parlament han creà cun il conclus federal urgent ina basa legala per pudair transferir la terapia cun heroin che vegn dà sin recept dal medi da la fasa d'emprova en la fasa da la terapia applitgabla cun restricziuns. Sch'il project vegn refusà, stuessan passa 1000 persunas interromper lur terapia. Bliers dad els na vegnan probablamain betg ad avair success cun il pass en in'otra terapia.

Text da la votaziun

Conclus federal per dar heroin sin recept dal medi

dals 9 d'october 1998

L'assemblea da la Confederaziun svizra, avend gi invista dal messadi dal cussegl federal dals 18 da favrer 1998¹⁾, concluda

I

La lescha davart ils meds narcotics dals 3 d'october 1951²⁾ vegn midada sco suonda:

Art. 8 al. 6-8

⁶ L'uffizi federal da sanidad sa ultra da quai conceder permissiuns excepziunalas davart la cultivaziun, l'import, la producziun sco er davart metter en circulaziun substanzas tenor l'aleina 1 littera b. Permissiuns excepziunalas per tractar personas dependentas da drogas cun substanzas tenor l'aleina 1 littera b* pon vegnir dadas exclusivamain ad instituziuns spezialisadas per quest intent.

⁷ Il cussegl federal regla las premissas per il tractament d'umans cun substanzas tenor l'aleina 1 littera b. El procura oravant tut che questas substanzas vegnian applitgadas sulettamain tar personas che

- a. han almain ina vegliadetgna da 18 onns;
- b. èn dependentas da drogas dapi almain dus onns;
- c. han interrut almain duas emprovas da tractament cun in'autra metoda da tractament reconuschida, saja quai ambulanta u stazionara, u che sa chattan en in stadi da sanadad che na lubescha naginas autras furmas da tractament; e
- d. che han deficits sin il sector medicinic, psicologic u social ch'èn d'attribuir al consum da drogas.

⁸ Il cussegl federal fixescha l'examinaziun periodica dals andaments da terapia, oravant tut er en vista a la finamira da l'abstinenza da drogas.

Art. 8a

¹ L'uffizi federal da sanidad è autorisà d'elavurar datas che sa refereschan a personas per examinar las premissas e l'andament dal tractament tenor l'artitgel 8 alineas 6 e 7.

² El garantescha la protecziun da datas tras mesiras tecnicas ed organisatorias.

II

¹ Quest conclus e generalmain impegnativ.

² Tenor l'artitgel 89 bis, aleina 1 da la constituziun federala vegn er declerà sco urgent e tenor l'artitgel 89 bis aleina 2 da la constituziun federala è el suttamess al referendum facultativ.

³ El entra en vigor il di suenter la deliberaziun e vala fin tar l'entrada en vigor da la revisiun da la lescha davart ils meds narcotics dals 3 d'october 1951, il pli ditg dentant fin ils 31 da december 2004.

FUF 1998, 1607 1) * Tar las substanzas menziunadas sa tracti exclusivamain da DS 812.121 2) "diacetylmorphin (= heroin) e ses sals".

Il comité da referendum fa valair

51

■ "Drogas dal stadi per millis?

La confederaziun vul abrogar mintga restricziun da las plazzas da consegna. Planisà èsi da declarar plirs milli toxicomans sin cust da la generalità sco 'toxicomans cronics' dependents dal stadi e da proveder quels cun heroin.

■ Drogas sco terapia?

En cas ch'il conclus federal vegn acceptà vegn la consegna dal fitg nausch tissi heroin a toxicomans introducì definitivamain sco 'nova furma da terapia'. En vista a la perniziusadad ed a la potenza da toxicomania da questa droga è quai irresponsabel!

■ Heroin – in medicament?

La droga heroin, bandegiada sin plaun internaziunal, duai vegnir registrada sco medicament tar l'uffizi interchantunal da controlla per medicaments (UICM). Sulettamain quai chaschuna custs da 1,5 milliuns francs. Igl è absurd da vulair curar ina malsogna (toxicomania) cun ses agent (heroin).

■ Duai la cassa da malsauns pajar?

Sch'il conclus federal vegn acceptà, vul la confederaziun cun agid da la LAM sfurzar las cassas da malsauns da surpigliar ils custs per la consegna da heroin sco prestaziun obligatoria. Questas summas immensas d'almain 50-80 milliuns francs vegnissan indossadas a las premias da cassa da malsauns da tut las personas assicuradas!

■ Nagina politica da legalisaziun!

Il pievel ha refusà cleramain la 'iniziativa Droleg'. Malgrà quai planisescha la confederaziun ultra da l'extensiun massiva da la consegna da heroin il consum senza chasti da tut las drogas e la legalisaziun da Cannabis. Quai maina ad ina liberalisaziun betg declarada resp. ad ina legalisaziun da las drogas.

■ Signals sbagliads!

I na po e na dastga betg esser l'intenziun da la confederaziun da facilitar l'access a las drogas. I fiss l'incumbensa da la confederaziun d'avertir la populaziun da las drogas, da sustegnair las acziuns da prevenziun da geniturs ed educaturs e da proteger la populaziun dals effects privlus da las drogas.

■ Veritabel agid, betg prolungaziun da la toxicomania – perquai in NA!

Be cun veritabel agid e cun terapia è ina vita senza drogas pussaivla. Las personas ch'han prendì part fin uss als programs da heroin na vegnan betg bandunadas. Ellas ston obtegnair la pussaivladad da sa distatgar da lur dependenza en in program consecutiv senza consegna da heroin. Voss NA al conclus federal relascha resursas umanas e finanzialas, cun las qualas ins po propi gidar als toxicomans da sa deliberar da lur dependenza."

Il comité da referendum

Posiziun dal cussegl federal

3

La politica da drogas dal cussegl federal è sa cumprovada sco via media tranter posiziuns extremas. Ella intenziunescha d'evitar il consum da drogas, da proteger la populaziun da las ristgas da sanadad colliadas cun el, da sustegnair toxicomans che vulan smetter e da cumbatter il commerzi cun drogas. Il cussegl federal recumonda la consegna da heroin sin recept dal medi sco mesira indispensabla per ina pitschna gruppa da grevs cas da toxicomania per ils sequents motivs:

■ Ina politica equilibrada

La confederaziun realisescha en collavuraziun cun ils chantuns, las vischnancas e cun organisaziuns privatas ina politica da drogas ch'attatga il problem da differentas varts:

- 1. Prevenziun:** persvader juvenils e creschids da betg prender drogas. La maioritad dals juvenils na dovra nagins meds narcotics, ed il dumber dals toxicomans novs è sa reduci dapi 1990.
- 2. Terapia:** gidar personas dependentas da sa deliberar da la droga. Il dumber da las personas tractadas è sa dublegià dapi 1990; la maioritad dals toxicomans è abla da sa deliberar da la dependenza. La consegna da heroin sin recept dal medi è ina furma da terapia ch'è forse la davosa schanza per ina midada dal stadi da sanadad tar in dumber restrenschi da grevs cas da toxicomania.
- 3. Agid per survivor:** proteger la sanadad e la dignitad dals toxicomans, evitar l'infecziun cun Aids e hepatitis. Dapi 1994 è sa reduci considerablamain il dumber da novas infecziuns. Il dumber dals mortoris pervia da surdosas è sa reduci per la mesadad durant ils davos 6 onns (1992: 419, 1998: 210).
- 4. Repressiun:** cumbatter energeticamain il commerzi cun drogas ed augmentar la segirezza da la populaziun, per exempel cun serrar scenas avertas da drogas.

■ **Experientschas positivas**

Dapi 1994 vegn sco emprova prescrit heroin a grevs cas da toxicomania; quai succeda en il rom da terapias da dependenza cumplexivas e sut surveglianza dal medi. Tar las personas ch'han prendì part a l'experiment han ins constatà las sequentas midadas: Il stadi general da la sanadad è sa megliurà, la rata da la criminalità è sa sbassada drasticamain. Bleras personas han ins pass per pass puspè pudì integrar en il process da lavur, uschia ch'ellas pon entschaiver a reducir lur daivets. Lur situaziun d'abitar è daventada pli stabila. Ellas han interrutt u reduci il contact cun la scena da drogas ed han sco consequenza consumà considerablamain pli paucas drogas acquistadas illegalmain. Tut en tut è la situaziun sociala e da sanadad sa megliurada considerablamain tar quellas personas ch'han prendì part a l'experiment.

■ **Finamira a lunga vista: Abstinenzia**

La finamira a lunga vista da mintga terapia da drogas è l'abstinenzia. En blers cas da greva toxicomania è dentant la via tar l'abstinenzia lunga e stentusa e deplorablamain betg adina encoronada da success. Savens èsi perquai necessari d'avair sco pass intermediar ina fasa da stabilisaziun e pacificaziun. Tar tut las personas che prendan part ad in program da heroin sin recept dal medi n'han autras terapias betg gi success. Senza il heroin sin recept n'avess oz la gronda part dad ellas nagina terapia!

■ **Controlla tras la confederaziun**

La confederaziun vegn ad exercitar vinavant la surveglianza suprema davart il tractament a basa da heroin, vegn a

dar las permissiuns necessarias ed a garantir uschia che las cundiziuns da basa vegnan observadas. La tema ch'il dumber da las personas cha fan part d'in tal program creschia a moda incontrollabla è perquai nunmotivada. Reglads cleramain èn oravant tut ils criteris per l'admissiun al tractament, las pretensiuns a las terapeutas ed als terapeuts ed als centers spezialisads da tractament.

■ **Plazzas da tractament necessarias**

Ils chantuns han l'interess e la responsabladad da porscher a grevs cas da toxicomania il tractament a basa da heroin. Gia uss han pliras citads e plirs chantuns entschavì cun las lavurs da scleriment e da planisaziun per l'avertura da novs centers da tractament. En Svizra adempleschan circa 3000 personas ils criteris d'admissiun. I n'è dentant betg da quintar che tuttas sajan ablas da sa suttametter a las cundiziuns da basa severas da quest tractament.

■ **Situaziun sin il plaun internaziunal**

La consegna da heroin sin recept dal medi s'accorda cun la cunvegna internaziunala per cumbatter las drogas. Questa nova furma da terapia ha dal rest sveglià in grond interess internaziunal. Anc adina aud'ins tant vuschs criticas sco er vuschs affirmativas. Oz vegnan fatgs experiments sumegliants en Ollanda. La Germania e la Danemarca examineschan projects da perscrutaziun correspondents.

Per tut quests motivs recumandan il cussegl federal ed il parlament d'acceptar il conclus federal per dar heroin sin recept dal medi.

Quart project

Assicuranza d'invaliditad

4

■ **La quarta dumonda da la votaziun sa cloma:**

Vulais Vos acceptar la midada dals 26 da zercladur 1998 da la lescha federala davart l'assicuranza d'invaliditad (LAI)?

Il cussegl naziunal ha acceptà il project cun 92 cunter 77 vuschs tar 12 abstenziuns, il cussegl dals chantuns cun 35 cunter 4 vuschs.

Il pli important en furma concisa

55

■ L'AI sto urgentamain vegnir sanada

L'assicuranza d'invaliditad (AI) è ina part impurtanta da las assicuranzas socialas svizras. En media èn sias expensas s'augmentadas durant ils davos onns per annualmain 7 pertschient. A la fin dal 1997 muntavan ils daivets da l'AI a passa 2 milliardas francs. La sanaziun è perquai urgenta. Mesiras tant da la vart da las entradas sco er da quella da las expensas èn perquai necessarias.

■ Mesiras da la vart da las entradas

Emprimas mesiras per sanar l'AI han ins già prendì il 1. da schaner 1998: per stuppar la rusna finanziaria, han ins transferì 2,2 milliardas francs ord il surpli da l'urden da cumpensaziun da gudogn en l'AI. En in ulteriur pass vul ins cuntanscher in equilibr en la finanziaziun da l'AI. Per cuntanscher questa finamira vul il cussegl federal proponer en il rom da la 11. revisiun d'AVS d'augmentar a partir dal 2003 la taglia sin la plivalur en favur da l'assicuranza d'invaliditad per in punct da pertschient.

■ Revisiun pertutga la vart da las expensas

Per sanar dovri er mesiras per sbassar las expensas. La preschenta revisiun da la lescha ha la finamira d'explotar il potenzial da spargn existent. Il cussegl federal è sa restrenschì a duas mesiras da spargn commensuradas. Cun l'abrogaziun da la renta supplementara e dal quart da renta sco er cun mesiras per augmentar l'effizienz duai l'assicuranza vegnir distgargiada a lunga vista per circa 255 milliuns francs l'onn.

■ Pertge il referendum?

Ils adversaris da la revisiun sa drizzan oravant tut cunter l'abrogaziun dal quart da renta. Els fan valair che l'effect da spargn da questa mesira saja minim en cumparegliaziun cun las perditas da las persunas pertutgadas.

■ Posiziun dal cussegl federal e dal parlament

La preschenta revisiun da lescha gida commensuradamain a sanar l'AI. Il cussegl federal ed il parlament èn da l'avis che las mesiras da spargn proponidas sajan socialmain cumpor-tablas.

Tge porta la revisiun?

■ Respargns tras l'abrogaziun dal quart da renta

Tar l'AI è il gener da la renta dependent dal grad d'invaliditad. I dat rentas entiras, mesas rentas e quarts da rentas. In grad d'invaliditad da 40 fin 49 pertschient dat il dretg d'in quart da renta, a partir da 50 pertschient exista il dretg d'ina mesa renta ed a partir da 66 2/3 pertschient quel d'ina renta entira.

Cun la revisiun vegn abrogà il quart da renta. Tras quai vegn l'AI distgargiada probablmain per 20 milliuns francs per onn.

Ca. 6000 da las 180 000 personas invalidas en Svizra che retiran ina renta fissan pertutgadas da l'abrogaziun dal quart da renta (tranter 250 e 500 francs il mais).

Las consequenzas negativas da l'abrogaziun dal quart da renta vegnan dentant mitigadas dublamain: Tgi che retira gia oz ina renta, obtegna quella er en avegnir senza midadas. Personas cun in grad d'invaliditad tranter 40 e 49 pertschient ed en relaziuns economicas problematicas obtegnan da nov in dretg da prestaziuns supplementaras.

■ Respargns tras l'abrogaziun da la renta supplementara

Cun la revisiun vegn er abrogada la renta supplementara. Quai pussibilitescha a lunga vista respargns da 235 milliuns francs per onn.

Persunas maridadas che han stuvì smetter a lavurar pervia da lur invaliditad, obtegnan ultra da lur renta d'invaliditad ina renta supplementara per la consorta u il consort. Cundiziun è dentant che quel/la na retira betg sez/za ina renta d'AVS u d'AI. Oz vegnan pajadas circa 60 000 rentas supplementaras en Svizra ed a l'exteriur. La renta supplementara munta ad ina summa tranter 300 e 600 francs per mais. Personas ch'obtegnan gia oz ina renta supplementara n'èn betg pertutgadas da l'abrogaziun.

■ Mesiras per diriger ils custs e per augmentar l'effizienz

La revisiun da la lescha prevesa ulteriuras mesiras. Las contribuziuns da l'AI a las chasas da dimora ed a las uffinas per personas impedidas vegnan da nov liadas cun la cundiziun ch'ina planisaziun chantunala u interchantunala cumprova il basegn per questas instituziuns. In rinforzament dal servetsch medical da l'AI duai purtar in megliurament qualitativ da la basa medicinala per las decisiuns dals posts d'AI. Ultra da quai vegn megliurada la protecziun legala en l'AI.

Il comité da referendum fa valair:

"Na a l'abrogaziun dal quart da renta AI

■ Na al chasti per la voluntad da s'integrar

Sch'il quart da renta AI vegn abrogà, datti be anc dus "stgalims da basa" per la renta (mesas rentas e rentas entiras). Quest sistem pregiuditgescha finamiras d'integrasiun da l'AI e la voluntad da s'integrar da las personas pertutgadas. Tgi che megliurescha sias entradas be a moda minimala ristga ina perdita da renta considerablmain pli auta.

■ Na ad ina reducziun da prestaziuns cun grevas consequenzas

L'abrogaziun dal quart da renta AI pertutga quellas personas che sa stentan malgrà lur grevs problems da sanadad da finanziar sezzas lur vita tras activitad da gudogn. Quai è dolurus e demotivont per il singul uman – ed in'absurditad per l'entira economia!

■ Na a la sutminaziun dal princip da l'assicuranza

L'assicuranza d'invaliditad n'è betg ina cassa da provediment, mabain, sco l'AVS, in'assicuranza. Tgi che paja contribuziuns ha il dretg da prestaziuns commensuradas. Empè dals quarts da rentas duai en il futur vegnir pajadas prestaziuns supplementaras (PS). Quellas n'èn dentant betg ina substituziun equivalenta. Ils dretgs da PS pon ins numnadamain be far valair sch'ins viva sut il minimum d'existenza.

■ Na ad in ulteriur tractament inegal

L'abrogaziun dal quart da renta rinforza il tractament inegal d'impedids. En cas d'invaliditad tras accident pajan las assicuranzas d'accidents gia rentas a partir d'in grad d'invaliditad da 10 pertschient. En cas d'invaliditad tras malsogna succedess ina compensaziun parziala tras l'AI pir a partir d'in grad d'AI da 50 pertschient, quai vul dir pir suenter la perdita d'ina mesadad da las entradas d'enfin uss.

■ Na a mesiras da spargn betg adattadas

Tras l'abrogaziun dal quart da renta duai il budget da l'AI vegnir distgargià da netto 0,2 pertschient da las expensas complessivas. Ils respargns stattan dentant en gronda disproporziun cun il donn per las finamiras effectivas da l'AI. Sche l'integrasiun professiunala vegn er anc cumplitgada, pudess l'AI schizunt vegnir smanatschada cun in augment da custs empè d'ina reducziun. Ina sanaziun da l'AI è necessaria. L'abrogaziun dal quart da renta na contribuescha dentant nagut a la sanaziun."

Posiziun dal cussegl federal

L'assicuranza d'invaliditad (AI) è ina pitga impurtanta da las assicuranzas socialas svizas. Ella sto puspè vegnir messa sin in fundament finanziar equilibrà. Per quest intent dovri oravant tut ulteriuras entradas. Ins sto dentant er examinar prestaziuns existentas ed ils dretgs da retrair quellas. Las mesiras da spargn proponidas èn socialmain cumportablas e giustificablas. Il cussegl federal sustegna la revisiun da la lescha oravant tut per ils sequents motifs:

■ **Contribuziun per sanar l'AI**

L'AI ha perdì durant ils davos onns ses equiliber finanziar. Per sia sanaziun dovri ulteriuras entradas. Ultra da quai ston ins examinar las prestaziuns existentas ed ils dretgs da retrair quellas. Il cussegl federal na represchenta betg il princip "spargnar a tut pretsch". Per el èsi dentant impurtant ch'ìls meds da l'AI vegnian impundids uschè sistematicamain sco pussaivel. Cun l'abrogaziun dal quart da renta e da la renta supplementara sco er cun ulteriuras mesiras per sbassar ils custs vegn prestada ina contribuziun a la sanaziun da l'AI.

■ **Las mesiras da spargn èn socialmain giustificablas**

Il cussegl federal è conscient dal fatg ch'ìls impedids tutgan tar ils members ils pli flaivels da nossa societad e ch'els dovan ina protecziun sociala speziala. Cun la proposta d'abrogar il quart da renta e la renta supplementara è el sa restrenschì a spargns ch'èn giustificabels sut ils puncts da vista socials.

4

■ Tgi che retira oz ina renta, obtegna quella er en avegnir

Tar domaduas mesiras da spargn è prevista ina reglamentaziun transitoria generusa: l'abrogaziun dal quart da renta e da la renta supplementara pertutga be persunas che na retiran anc nagina da questas rentas. Tgi che retira gia in quart da renta u ina renta supplementara, obtegna quella vinavant senza midadas.

■ Persunas en relaziuns economicas problematicas vegnan protegidas

Circa 1000 da las 6000 persunas cun in grad d'invaliditad da 40 fin 49 pertschient valan oz sco "cas socials gravants ord vista economica". Pervia da lur situaziun economica disfavouraivla obtegnan els da l'AI ina mesa renta empè dal quart da renta. Talas persunas na sa chattan en il futur betg en ina mendra situaziun finanziaria. Empè da la renta han ellas il dretg da prestaziuns supplementaras.

■ Betg survalitar la significaziun dal quart da renta

Ils quarts da renta da l'AI èn vegnidas introducidas 1988. Quella giada han ins sperà ch'ils quarts da renta sa sviluppan ad in instrument impurtant per l'integraziun professiunala. Las experientschas fatgas dapi quella giada mussan dentant ch'il success d'in'integraziun professiunala na vegn betg be influenzà tras il quart da renta, mabain er tras differents auters facturs.

■ Expensas ulteriuras minimas tar las prestaziuns supplementaras

L'abrogaziun dal quart da renta e da la renta supplementara chaschuna ch'il dumber da las persunas cun dretg da prestaziuns supplementaras s'augmenta. Questas prestaziuns supplementaras vegnan finanziadas per gronda part dals chantuns. A lunga vista ston ins quintar cun custs supplementars da circa 26 milliuns francs per la confederaziun ed ils chantuns. En cumparegliaziun cun il respargn da 255 milliuns francs è quest import minim.

Per tut questas raschuns recumandan il cussegl federal ed il parlament d'acceptar la midada da la lescha federala davart l'assicuranza d'invalids.

Text da la votaziun

Lescha federala davart l'assicuranza d'invaliditad (LAI)

Midada dals 26 da zercladur 1998

L'assemblea federala da la Confederaziun svizra, avend gi invista dal messadi dal cussegl federal dals 25 da zercladur 1997¹⁾, concluda:

I La lescha davart l'Al²⁾ vegn midada sco suonda:

Art. 4 al. 1

1 Sco invaliditad en il senn da questa lescha vala l'incapacitad da gudagnar, probablamain permanenta u da pli lung temp, chaschunada tras ina menda corporala, spirtala u psichica sco consequenza d'ina menda da naschienscha, da malsogna u d'accident.

Art. 5 al. 2

2 Persunas senza activitad da gudogn che n'han betg cumplenì il 20avel onn e cun ina menda corporala, spirtala u psichica valan sco invalids, sch'il donn vegn a chaschunar probablamain in'incapacitad da gudagnar.

Art. 7 Privaziun u scursanida da la prestaziun

1 Sch'ina persona assicurada ha chaschunà u pegiurà l'invaliditad intenziunadamain u tras commetter intenziunadamain in delict u in malfatg, pon las prestaziuns finanzialas vegnir refusadas, scursanidas u retratgas permanentamain u transitoriamain.

2 L'alinea 1 è applitgabel sin prestaziuns per confamigliars che han chaschunà u pegiurà l'invaliditad d'ina persona assicurada intenziunadamain u tras commetter intenziunadamain in delict u in malfatg.

Art. 27 Titel ed al. 2

Collavuraziun e tariffas

2 Abrogà.

Art. 27 bis Dispitas

1 Dispitas tranter l'assicuranza ed ils furniturs da prestaziuns vegnan decididas d'ina dretgira da cumpromiss.

2 Cumpetenta è la dretgira cantunala da cumpromiss al lieu da l'institut permanent u nua ch'il furnitur da prestaziuns exercitescha sia activitad professiunala.

3 Ils chantuns fixeschan la dretgira da cumpromiss e reglan la procedura. La dretgira da cumpromiss sa cumpona d'ina persona neutrala che presidescha la dretgira, e mingamai d'in represchentant da l'assicuranza e dals furniturs da prestaziuns pertutgads en dumber equal. Ils chantuns pon surdar las incumbensas da la dretgira da cumpromiss a la dretgira d'assicuranzas chantunala; questa vegn cumplettada mingamai d'ina represchentaziun dals participads. Al tractament avant la dretgira da cumpromiss d'in cas da disputa ha da preceder ina procedura da mediaziun.

4 Ils conclus vegnan communitgads en scrit a las parts, cun motivaziun ed indicaziun dals meds legals.

4

Art. 28 al. 1, 1bis ed 1ter

1 Sch'ina persuna assicurada è invalida per almain 50 pertschient ha ella il dretg d'ina renta. Questa vegn graduada tenor il grad d'invaliditad sco suonda:

Grad d'invaliditad	Dretg en parts d'ina renta entira
almain 50 pertschient	la mesadad
almain 66 2/3 pertschient	renta entira

* 1bis ed 1ter Abrogads.

Art. 29 al. 1

1 Il dretg da renta tenor l'artitgel 28 entschaiva il pli prest il mument che la persuna assicurada:

- a. è daventada permanentamain incapavla da gudagnar almain per 50 pertschient; u
- b. è stada incapavla da lavurar en media per almain 50 pertschient durant in onn senza in'interrupziun considerabla.

* **Art. 34**

Abrogà

Art. 38 Titel ed al. 1, emprima construcziun

Autezza da las rentas d'uffants

1 La renta d'uffants munta a 40 pertschient da la renta d'invaliditad che correspuonda a la media da l'entrada annuala decisiva...

Art. 38 bis al. 3

3 Il cussegl federal regla ils detagls, oravant tut la scursanida da rentas parzialas e da mesas rentas.

Art. 53 al. 2

2 Il cussegl federal regla l'organisaziun e las incumbensas dal servetsch medical sco er las cumpetenzas da l'uffizi federal per assicuranzas socialas.

Art. 68 Statistica ed analisas

1 L'assicuranza restituischa a la confederaziun ils custs externs per cumpliar statisticas per l'evaluaziun da questa lescha, uschenavant che questas èn necessarias per l'execuziun cunvegna, efficazia e raziunala da la lescha.

2 Il cussegl federal relascha las disposiziuns necessarias davart la cumplaziun, l'evaluaziun e la publicaziun da las statisticas necessarias sco er davart l'access a las datas collecziunadas. El procura per la garanzia da la protecziun da la personalitad.

Art. 69 Giurisdicziun

1 Cunter disposiziuns a basa da questa lescha pon ins recurrer entaifer 30 dis al post d'Al che ha relaschè la disposiziun. Il cussegl federal regla la procedura e po preveder excepziuns dal princip da la procedura gratuita.

2 Cunter decisiuns da recurs pon ins protestar tar las autoritads da recurs da l'assicuranza da vegls e survivents. Ils art. 84-85 bis sco er 96 da la LAVS³⁾ èn applitgabels conform al senn.

3 Cunter las decisiuns da las autoritads da recurs e da las dretgiras da cumpromiss san ins inoltrar in recurs da dretg administrativ a la dretgira federala d'assicuranzas tenor la lescha davart la tgira dal dretg federal⁴⁾.

Art. 73 al. 4-6

4 Contribuziuns tenor alinea 2 litteras b e c vegnan concedidas sut la premissa ch'ina planisaziun chantunala u interchantunala cumprova il basegn specific.

5 L'uffizi federal per assicuranzas socialas approva la planisaziun dal basegn dals chantuns cun agid d'ina disposiziun. El po colliar il conclus cun resalvas e cundiziuns.

6 Il cussegl federal regla la procedura per inoltrar la planisaziun dal basegn dals chantuns.

Art. 75bis Giurisdicziun

1 Cunter disposiziuns da l'uffizi federal per assicuranzas socialas tenor ils artitgels 73 e 74 pon ins recurrer entraifer 30 dis dapi la consegna a la cumissiun federala da recurs per prestaziuns collectivadas da l'assicuranza d'invalids. Exceptadas èn disposiziuns davart contribuziuns, per las qualas il dretg federal na conceda nagin dretg.

2 Il cussegl federal nominescha la cumissiun federala da recurs. El regla l'organisaziun e la procedura.

3 Cunter ils conclus da la cumissiun federala da recurs pon ins inoltrar in recurs da dretg administrativ a la dretgira federala d'assicuranzas.

II

Midada dal dretg vertent

1. La lescha davart l'AVS⁵⁾ vegn midada sco suonda:

Art. 43ter al. 1

1 Il cussegl federal fixescha, sut tge cundiziuns che retschaviders da rentas per vegls u da prestaziuns supplementaras cun domicil e dimora ordinaria en Svizra han il dretg da meds auxiliars, d'apparats custaivels per sa mover, per crear contact cun l'ambient u per tgirar sasezs.

2. La lescha federala dals 19 da mars 1965⁶⁾ davart las prestaziuns supplementaras tar l'assicuranza da vegls, survivents e d'invaliditad vegn midada sco suonda:

Art. 2c lit. a e b

Il dretg da contribuziuns en il senn da l'artitgel 2 han invalids:

- che han in grad d'invaliditad d'almain 40 pertschient en il senn da la lescha davart l'AI⁷⁾;
- Abrogà

III

Disposiziuns transitorias

1. Mantegniment dal stadi da possess tar quarts da rentas currentas

Quarts da rentas currentas vegnan concedidas vinavant er suenter l'entrada en vigur da questa midada da la lescha e sut las premissas d'enfin uss.

2. Transferiment da rentas dals cas da grevezza en las prestaziuns supplementaras

1 Rentas che sa basan sin in grad d'invaliditad da main che 50 pertschient èn da reveder entaifer in onn dapi l'entrada en vigur da questa midada da lescha (art. 41 LAI⁸⁾).

2 Sch'i resorta da la revisiun er vinavant in grad d'invaliditad d'almain 40 pertschient, enviescha il post d'AI sia decisiun al post

DS 831.10 ⁵⁾

DS 831.30 ⁶⁾

DS 831.20 ⁷⁾

DS 831.20 ⁸⁾

competent da PS per sclerir il dretg da prestaziuns supplementaras. Fin tar la decisiun dal post da PS vegn la renta dal cas da grevezza concedida vinavant.

3. Mantegniment dal stadi da possess tar rentas supplementaras currentas

Rentas supplementaras currentas vegnan concedidas vinavant er suenter l'entrada en vigur da questa midada da lescha e sut las premissas d'enfin uss.

IV

Referendum ed entrada en vigur

1 Questa lescha è suttamessa al referendum facultativ.

2 Il cussegl federal fixescha l'entrada en vigur.

*** Ils artitgels abrogads 28 al. 1bis ed 1ter sco er 34 sa cloman:**

Art. 28

1bis En cas da grevezza ha la persuna assicurada gia il dretg d'ina mesa renta tar in grad d'invaliditad d'almain 40 pertschient.

Il cussegl federal circumscriba ils cas da grevezza.

1ter Rentas che correspundan ad in grad d'invaliditad da main che 50 pertschient vegnan dadas sulettamain a persunas assicuradas che han lur domicil e lur dimora ordinaria en Svizra. Questa premessa è er d'accumplir da confamigliars per ils quals i vegn pretendi ina prestaziun.

Art. 34

1 Persunas maridadas cun dretg da retrair rentas ch'han exercitad in'activitad da gudogn directamain avant lur incapacitad da lavurar, han il dretg d'ina renta supplementara per lur consort, sche quel n'ha betg il dretg d'ina renta da vegls u d'invaliditad. La renta supplementara vegn dentant be pajada, sche l'auter consort:

a. ha pajà las contribuziuns per almain in entir onn; u

b. ha ses domicil e sia dimora ordinaria en Svizra.

2 Il cussegl federal regla ils detagls. El po extender il circol da las persunas cun dretg da renta.

3 Ina persuna divorziada stat a pèr a la persuna maridata, uschenavant ch'ella paja la pli gronda part dal mantegniment dals uffants assignads ad ella e na po sezza betg pretender ina renta d'invaliditad u da vegls.

4 Sch'il consort cun dretg da renta n'accumplescha betg ses duair da mantegniment visavi la famiglia u sch'ils consorts èn separads, è la renta supplementara da pajar or a l'auter consort, sche quel giavisch quai. Sch'ils consorts èn divorziads, è la renta supplementara da pajar ex officio al consort senza dretg da renta. Disposiziuns divergentas da dretg civil restan resalvadas.

Tschintgavel project

Assicuranza da maternidad

5

■ **La tschintgavla dumonda da la votaziun sa cloma:**

Vulais Vus acceptar la lescha federala dals 18 da december 1998 davart l'assicuranza da maternidad (LFAM)?

Il cussegl naziunal ha acceptà il project cun 116 cunter 58 vuschs tar 9 abstenziuns, il cussegl dals chantuns cun 25 cunter 10 vuschs.

■ Protecziun da maternitad insufficienta

La reglamentaziun odierna da la protecziun da maternitad è insufficienta. Durant otg emnas suentar la naschienscha d'in uffant na dastga ina mamma betg lavurar. Il pajament dal salari, dal qual ella dependa durant quest temp, dependa dentant mintgamai da la relaziun da lavor e n'è betg garanti en mintga cas. L'assicuranza da maternitad previsa en la nova lescha eliminescha quests dischavantatgs e porta in'adattaziun al standard europeic.

■ Ina soluziun commensurada

Cun la lescha nova obtegnan mammas che lavuran in congedi pajà da 14 emnas. Durant quest temp paja l'assicuranza da maternitad 80 pertschient da sias entradas. Mammas cun entradas da famiglia modestas han independentamain d'ina activitad da gudogn il dretg d'ina prestaziun da basa da maximal 4020 francs. L'assicuranza da maternitad resta cun questas prestaziuns tut en tut commensurada ed eliminescha tuttina ina mancanza impurtanta en nosra rait sociala.

■ Custs supportabels

L'assicuranza da maternitad chaschuna custs d'annualmain circa 500 milliuns francs, quai che correspunda circa ad in mez pertschient da tut las expensas d'assicuranzas socialas. A medemument distgargia ella ils patruns da las prestaziuns dad oz en l'atezza da circa 350 milliuns francs l'onn. Per la

finanziaziun da l'assicuranza nova han ins chattà ina soluziun flexibla: durant ils emprims quatter onns vegnan finanziads ils custs or dal surpli dal fond da l'urden da cumpensaziun dal gudogn. Circa a partir da l'onn 2004 duain vegnir organisads ulteriurs meds tras in pitschen augment da la taglia sin la plivalur u, sche quai vegn refusà en la votaziun dal pievel, tras in augment da las contribuziuns da paja.

■ Pertge il referendum?

Il comité da referendum fa valair che l'incumbensa costituziunala saja gia ademplida. El tema ch'il stadi social vegnia scuflentà e che l'economia vegnia indeblida.

■ Posiziun dal cussegl federal e dal parlament

Per il cussegl federal ed il parlament è la protecziun cunter perdita da gudogn en cas da maternitad oz insufficienta. Els vesan perquai la realisaziun da l'assicuranza da maternitad sco necessitad socialpolitica e sco contribuziun impurtanta al tractament egual da las schlattainas. Il project ha quità da las necessitads socialas ed è finzialmain supportabel.

■ Congedi da maternitad da 14 emnas

Mintga mamma che lavura, saja quai sco lavuranta u sco persuna cun activitad da gudogn independenta, obtegna in congedi da maternitad pajà da 14 emnas. Durant quest temp paja l'assicuranza da maternitad 80 pertschient da sias entradas. Sco tar l'assicuranza d'accidents e l'assicuranza da dischoccupaziun munta la summa maximala dal gudogn assicurà a 97 200 francs.

■ Prestaziun da basa per mammas cun entradas da famiglia modestas

Fin ad entradas da famiglia da 72 360 francs l'onn obtegnan tut las mammas, sch'ellas lavuran u betg, ina prestaziun da basa. La summa maximala da 4020 francs vegn pajada en cas d'entradas da famiglia fin a 36 180 francs. Tar entradas pli autas sa reducescha la prestaziun da basa correspondentamain. A partir d'entradas da famiglia da 72 360 francs na datti pli nagina prestaziun da basa. Uschia vegn la prestaziun da basa impundida sistematicamain per mammas e familias ch'han basegn d'ina tala contribuziun.

■ Custs

Ils custs annuals da l'assicuranza da maternitad importan stgars 500 milliuns francs: 435 milliuns per la cumpensaziun dal gudogn e 58 milliuns per la prestaziun da basa. Da l'autra vart stattan distgargias dals patruns da circa 350 milliuns francs.

■ Finanziaziun

Il fond da l'urden da cumpensaziun dal gudogn daventa in fond comunabel da l'urden da cumpensaziun dal gudogn e da l'assicuranza da maternitad. Cun il surpli odiern da quest fond da 3 milliardas francs pon ins finanziaziun l'assicuranza da maternitad durant ils emprims quatter onns. Circa l'onn 2004 vegn il fond ad esser sbassà a l'effectiv d'ina mesa expensa annuala da las duas assicuranzas. Lura dovri ulteriurs meds. Perquai han ins previs in augment da la taglia sin la plivalur, davart la quala i sto anc vegnir votà pli tard. Sch'il pievel ed ils chantuns refusan quai, vegn la confederaziun ad augmentar las contribuziuns da paja per maximal 0,2 pertschient.

Il comité da referendum fa valair

■ "Na a quest project da maternitad, perquai che l'incumbensa costituzionala è gia daditg ademplida

Gia 1982 ha il cussegl federal constatà ch'igl exista facticamain in'assicuranza da maternitad en Svizra. Differentas leschas cumpiglian disposiziuns effizientas da protecziun per dunnas en speranza e mammas che tezzan. Per congedis da maternitad vegnan pajads gia uss passa 350 milliuns francs.

■ Na ad in pachet d'engion ch'ins vul sfurzar si a nus cun tut ils trics e rampigns pussaivels.

Ma il pievel svizzer na vul nagin'extensiun generala da l'assicuranza da maternitad existenta. Projects sumegliants èn vegnids refusads 1984 e 1987 cun gronda maioritad.

■ Na ad in'ulteriura scufflentada dal stadi social

AVS, AI ed assicuranza da dischoccupaziun han gia oz problems finansials considerabels. Pervia dal svilup demografic datti adina dapli grevezzas. Per in'extensiun da l'assicuranza da maternitad n'èsi betg pli lieu.

■ Na a taglias adina pli autas

Onn per onn avain nus da dar giu dapli al stadi ed a las ovras socialas: augments da la taglia sin la plivalur, pli grondas deducziuns da la paja, premias da las cassas da malsaus ch'explodeschan euv. Ed ussa er anc taglias per l'assicuranza da maternitad. Ussa basta!

■ Na ad in'ulteriur indebliment da l'economia svizra

Las pajas en Svizra èn gia oz las segund autas en tut il mund. In ulteriur augment dal pretsch da la lavur na pudain nus betg ans prestar. Uschiglio exista il privel che ulteriuras plazzas da lavur van a l'exteriur.

■ Na a novas subvenziuns suenter il princip da repartiziun eguala

Ina giada dapli vul il stadi dar or daners per in entir sector. Empè da sa concentrar sin l'essenzial cumpiglia il project luxus nunnecessaris sco congedis d'adopziun per babs adoptivs.

■ Na a la spogliaziun da la cassa da cumpensaziun dal gudogn

Il fond da la cassa da cumpensaziun dal gudogn è vegnì creà cun l'intent d'indemnisar personas ch'han sin cumond dal stadi da far servetsch en l'armada, servetsch civil u da protecziun civila. Quests meds na dastgan betg vegnir duvrads per in auter intent."

Comité svizzer "Na a la subvenziun da la maternitad"

Posiziun dal cussegl federal

L'assicuranza da maternitad ademplescha differents giavischs impurtants. Per la politica da famiglias stat en il center la creaziun d'ina relaziun tranter mamma ed uffant che na vegn sche pussaivel betg engrevgiada tras problems finansials. Er postulats d'egualitad vegnan ademplids, perquai ch'i vegn pussibilità a las dunnas da coordinar l'activitad professiunala e la famiglia. Betg il davos vegn abrogada ina mancanza en la rait da las assicuranzas socialas: sco en cas da servetsch militar u accident duai er tar la maternitad pajar in'assicuranza sociala per la perdita da gudogn. Il cussegl federal recumonda la lescha oravant tut per ils sequents motivs:

■ Realisar l'incumbensa costituziunala

Gia 1945 han ins recepì cun gronda majoritad e malgrà ils temps economics problematic in artitgel da protecziun da famiglia en la costituziun federala. Cun quest pass han il pievel ed ils chantuns dà l'incumbensa da crear in'assicuranza da maternitad. Fin uss han ins refusà dus projects da votaziun, spezialmain perquai che las prestaziuns fissan stadas pli amplas ch'en il preschent model. L'incumbensa costituziunala n'è perquai fin oz betg vegnida ademplida. Quai na vegn er betg midà tras il fatg che la nova lescha d'assicuranza da malsauns ha introducì ina nova assicuranza obligatoria per la tgira da malsauns, perquai che l'assicuranza da schurnadas è anc adina facultativa e vegn be purschida per schurnadas bassas che na cuvran betg suffizientmain la perdita da gudogn.

■ Protecziun da maternitad anc oz insufficienta

Oz vala per mammas in scumond da lavur dad otg emnas sunter la naschientscha. Il problem è ch'il pajament dal salari n'è betg garanti per quest temp. Quai dependa numnadain dal fatg, quant temp ch'ina dunna lavura gia en il medem manaschi. Tras quai vegnan savens discriminadas dunnas giuvnas che na lavuran anc betg ditg en la medema plazza ed han pajas pitschnas. Savens è il dretg da retrair

vinavant la paja er gia consumà dal tut u per part, perquai ch'ils dis da malsogna da la mamma durant il medem onn èn da deducir. Quai n'è betg gist e sto vegnir curregi.

■ Prestaziuns commensuradas e cun intenziuns precisas

L'assicuranza da maternitad garante-scha prestaziuns commensuradas e sa restrenscha sin il pli necessari. La prestaziun da basa cuvra per mammas cun u senza activitad da gudogn cun entradas da famiglia modestas oravant tut quels custs che resultan a la famiglia tras la naschientscha d'in uffant.

Mammas che lavuran han il dretg d'in congedi da maternitad da 14 emnas cun ina cumpensaziun dal gudogn dad 80 pertschient. Quai correspunda al standard europeic minimal tenor il dretg da l'UE. Ils pli bliers stadis commembers da l'UE van sur quest minimum or. Ils pajais vischins da la Svizra per exempel conuschian in congedi pajà da 14 emnas e suenter in congedi da geniturs (Germania), da 16 emnas (Frantscha, Austria) e da 20 emnas (Italia).

■ In motiv da discriminaziun svanescha

Oz han bleras dunnas, oravant tut dunnas giuvnas, da far quint cun dischavantatgs sin il martgà da lavur. Perquai ch'ils patrums ston quintar cun custs en il cas d'ina maternitad, desistan els savens d'occupar dunnas. Cun la nova assicuranza da maternitad scroda quest motiv da discriminaziun, perquai ils patrums na ston betg pli pajar vinavant il salari en cas da maternitad.

■ Custs modests e finanziaziun segirada

Per la finanziaziun dals custs da l'assicuranza da maternitad d'annualmain

circa 500 milliuns francs han ins pudì chattar ina soluziun ch'engrevgescha ni las finanzas federalas ni las interpresas. Circa fin l'onn 2004 tanscha il surpli da la cassa da cumpensaziun da l'urden da cumpensaziun dal gudogn. Questa finanziaziun è giustifitgada, perquai che er las dunnas han durant onns pajà lur contribuziuns en il fond senza pudair giudair sias prestaziuns. Sch'il fond sa reducescha sut ina tscherta autezza, alura duai en in segund pass vegnir augmentada minimalmain la taglia sin la plivalur. Er la populaziun che n'è betg pli activa presta uschia ina contribuziun solidaria a l'assicuranza da maternitad. Sulettamain sco davosa mesira, en cas ch'il pievel ed ils chantuns refusan l'augment da la taglia sin la plivalur, èsi previs d'augmentar las contribuziuns da paja per 0,2 pertschient.

■ Distgargia da l'economia

Ils adversaris dal project survesan che l'introducziun da la lescha da maternitad chaschuna generalmain ina distgargia da las interpresas. Ils patrums vegnan deliberads da l'obligaziun da pajar vinavant il salari, quai ch'ha custà enfin uss annualmain circa 350 milliuns francs ad els. Gist manaschis pitschens èn savens confruntads cun gronds problems en vista a l'obligaziun da pajair vinavant il salari. L'assicuranza da maternitad porta la pli gronda distgargia en secturs economiccs cun ina gronda part da dunnas giuvnas.

Per tut quests motivs recumandan il cussegl federal ed il parlament d'acceptar la lescha federala davart l'assicuranza da maternitad.

Text da la votaziun

Lescha federala davart l'assicuranza da maternitad (LFAM)

dals 18 da december 1988

L'assemblea federala da la confederaziun svizra, sa basond sin l'artigel 34 quinquies, alinea 4 da la constituziun federala, avend gi invista dal messadi dal cussegl federal dals 25 da zercladur 1997¹⁾, concluda:

1. chapitel: Disposiziuns generalas

Art. 1 Object

L'assicuranza da maternitad cumpiglia las sequentas prestaziuns:

- a. ina prestaziun da basa en cas da maternitad e da l'accoglientscha d'in uffant cun l'intent da l'adoptar pli tard;
- b. in'indemisaziun per perdita da gudogn pervia da maternitad u pervia da l'accoglientscha d'in uffant cun l'intent da l'adoptar pli tard;
- c. contribuziuns a las assicuranzas socialas.

Art. 2 Persunas assicuradas

Assicuradas èn las personas assicuradas obligatoriamain tenor la lescha d'AVS²⁾.

Art. 3 Noziuns

1 Lavuranta u lavurant è tgi che retira ina paga decisiva tenor la legislaziun da l'AVS.

2 Per il dretg da prestaziuns è mess a pè a la lavuranta u al lavurant tgi che:

- a. retira schurnadas d'ina cassa da malsauns u d'in'assicuranza privata da malsauns e d'accidents che remplazzan la perdita da gudogn; u
 - b. retira schurnadas da l'assicuranza obligatoria d'accidents.
- 3 Sco persuna cun activitad da gudogn independenta vala tgi che ha entradas ord sia activitad da gudogn independenta tenor la legislaziun da l'AVS.

2. chapitel: Dretg da prestaziuns

1. partizium: En general

Art. 4 Maternitad

Prestaziuns en cas da maternitad vegnan pajadas, sche:

- a. l'uffant è abel da viver; u
- b. la gravidanza ha durà almain 28 emnas.

Art. 5 Adoption

1 Prestaziuns en cas d'accoglientscha d'in uffant cun l'intent da l'adoptar pli tard vegnan pajadas, sche:

- a. l'uffant n'ha anc betg cumplenì ses otgavel onn il mument da l'accoglientscha;
- b. l'uffant n'è betg l'uffant dal consort tenor l'artigel 264a alinea 3 dal cudesch civil svizzer³⁾;

5

- c. la persuna assicurada è en possess da la permissiun per accogliere in uffant da tgira, er sche la permissiun è be provisoria.
2 En cas d'in'adopziun communabla ha la mamma adoptiva futura il dretg da las prestaziuns.

2. partizium: Dretg da prestaziun da basa

Art. 6 Prestaziun da basa en cas da maternitad

Independentamain d'in'activitad da gudogn ha la mamma il dretg da la prestaziun da basa, sche:

- ella è stada assicurada tenor questa lescha durant la gravidanza;
- ella ha il domicil en Svizra al mument da la pagliola;
- sias entradas imputablas na surpassan betg il limit d'entradas tenor l'artitgel 10 alinea 2.

Art. 7 Prestaziun da basa en cas d'adopziun

En cas d'accoglientscha d'in'uffant cun l'intent da l'adoptar pli tard ha la mamma adoptiva futura u il bab adoptiv futur independentamain d'in'activitad da gudogn il dretg da la prestaziun da basa, sche:

- el u ella è stà/stada assicurà/ada tenor questa lescha durant ils nov mais avant l'accoglientscha; e
- las entradas imputablas na surpassan betg il limit d'entradas tenor l'artitgel 10 alinea 2.

3. partizium Dretg d'indemisaziun per perdita da gudogn

Art. 8 Indemisaziun per perdita da gudogn en cas da maternitad

1 La mamma ha il dretg d'in'indemisaziun per perdita da gudogn durant 14 emnas, da quellas almain dudesch suenter la pagliola, sch'ella è stada assicurada durant la gravidanza sco lavuranta u sco persuna cun activitad da gudogn independenta.

2 Il cussegl federal regla il dretg da la lavuranta che n'obtegna betg ina paja durant l'entira gravidanza.

Art. 9 Indemisaziun per perdita da gudogn en cas d'adopziun

1 En cas d'accoglientscha d'in'uffant cun l'intent da l'adoptar pli tard ha la mamma adoptiva futura u il bab adoptiv futur il dretg d'in'indemisaziun per perdita da gudogn, sch'el u ella è stà/stada assicurà/da durant ils nov mais avant l'accoglientscha sco lavurant/a u sco persuna cun activitad da gudogn independenta.

2 L'indemisaziun vegn pajada durant il congedi tenor l'artitgel 329g dal dretg d'obligaziuns⁴⁾ per la lavuranta u il lavurant e durant quatter emnas per la persuna cun activitad da gudogn independenta.

3. chapitel: Fixaziun da las prestaziuns

Art. 10 Fixaziun da las prestaziuns da basa

1 La prestaziun da basa importa maximal l'import minimal multiplitgà cun quatter da la renta mensila da vegliadetgna tenor l'artitgel 34 alinea 2 da la lescha d'AVS⁵⁾ Ella vegn reducida sche las entradas s'augmentan cur che las entradas annualas imputablas surpassan l'import minimal multiplitgà cun trais da la renta annuala da vegliadetgna tenor l'artitgel 34 alinea 2 da la lescha d'AVS.

2 La prestaziun da basa scroda dal tut cur che las entradas annualas imputablas cuntanschan l'import minimal multiplitgà cun sis da la renta annuala da vegliadetgna tenor l'artitgel 34 alinea 2 da la lescha d'AVS.

3 Sco entradas vegnan inquietads:

- l'entrada da gudogn ch'è decisiva per fixar las contribuziuns en l'AVS;

- b. l'entrada da gudogn ch'è vegnida cuntanschida a l'exteriur che n'è betg suttamessa a l'obligaziun da contribuziun per l'AVS;
 - c. rentas e pensiuns, inclusiv las rentas da l'AVS sco er da l'AI;
 - d. prestaziuns supplementaras tar l'AVS e l'AI;
 - e. contribuziuns da mantegniment tenor il dretg da famiglia;
 - f. stipendis;
 - g. in ventgavel da la part da la facultad netta che surpassa 100 000 francs;
- 4 Quintadas ensemen vegnan las entradas:
- a. dals consorts;
 - b. dals geniturs, sch'els vivan ensemen senz'esser maridads in cun l'auter.
- 5 Il cussegl federal regla ils detagls da la fixaziun da las prestaziuns e fixescha la procedura.

Art. 11 Fixaziun da l'indemnisaziun per perdita da gudogn

- 1 L'indemnisaziun correspunda ad 80 pertschient dal gudogn assicurà.
- 2 Sco gudogn assicurà vala l'entrada da gudogn decisiva per fixar la contribuziun en l'AVS, maximalmain dentant fin a l'import maximal decisiv per l'assicuranza obligatoria d'accidents.
- 3 Per las mammas che vegnan deliberadas da l'obligaziun da pajar contribuziuns pervia da lur vegliadetgna giuvenila tenor l'artitgel 3 alinea 2 littera a da la lescha d'AVS⁶⁾ vegn taxà il gudogn assicurà tenor l'entrada da gudogn che fiss decisiva per fixar la contribuziun en l'AVS.
- 4 Sche l'activitad da gudogn na vegn betg exercitada regularmain u sche las entradas varieschan fermamain, èsi da sa basar sin l'entrada da gudogn durant ils dudesch mais avant ch'entschaiver il congedi per eruir l'indemnisaziun.
- 5 L'indemnisaziun per las persunas cun activitad da gudogn independenta sa drizza suenter l'entrada da gudogn ch'è stada decisiva per la davosa contribuziun da l'AVS disponida avant la pagliola u avant l'accoglientscha d'in uffant cun l'intent da l'adoptar pli tard.
- 6 Il cussegl federal regla ils detagls da la fixaziun da las indemnisaziuns e po relaschar prescripziuns per il cas ch'i vegn ordinada posteriumain in outra contribuziun che quella da l'AVS numnada en l'aleina 5.

Art. 12 Precedenza da l'indemnisaziun per perdita da gudogn

- 1 L'indemnisaziun per perdita da gudogn exclude la retratga da las sequentas schurnadas:
- a. da l'assicuranza da malsauns en cas da maternitad, sch'ellas èn cumpensaziun dal gudogn;
 - b. da l'assicuranza da dischoccupaziun;
 - c. da l'AI;
 - d. da l'assicuranza d'accidents;
 - e. da l'assicuranza militara.
- 2 Sch'i ha existi il dretg d'ina schurnada tenor l'aleina 1 fin a l'entschatta dal congedi, correspunda l'indemnisaziun da l'assicuranza da maternitad almain a la schurnada retratga fin ussa.

4. chapitel: Contribuziuns a las assicuranzas socialas

Art. 13 Contribuziuns pariteticas

- 1 Sin l'indemnisaziun ston vegnir pajadas contribuziuns:
- a. a l'AVS;

- b. a l'AI;
 - c. a l'urden da cumpensaziun dal gudogn per persunas che fan servetsch en l'armada, servetsch civil e da protecziun civila;
 - d. eventualmain a l'assicuranza da dischoccupaziun.
- 2 Questas contribuziuns èn da pajar mintgamai per la mesadad da la persuna assicurada e da l'assicuranza da maternitad.

Art. 14 Supplementes da famiglia en l'agricultura

L'assicuranza da maternitad indemnisescha ultra da quai la contribuziun dal patrun per lavurants agriculs tenor l'artitgel 18 alinea 1 da la lescha federala dals 20 da zercladur 1952⁷⁾ davart ils supplementes da famiglia en l'agricultura.

Art. 15 Assicuranza obligatoria d'accidents ordaifer il manaschi

1 Sin l'indemisaziun a lavurantas e lavurants ston vegnir pajadas las premias a l'assicuranza obligatoria d'accidents ordaifer il manaschi, sche la persuna cun dretg d'indemisaziun è stada assicurada obligatoriain avant il congedi.

2 Il pajament succeda:

- a. tras la patruna u il patrun;
- b. tras la persuna assicurada, sche l'indemisaziun vegn pajada directamain ad ella.

Art. 16 Prevenziun professiunala

1 La protecziun d'assicuranza da la prevenziun professiunala per lavurantas e lavurants sto vegnir cuntinuada durant il congedi en la medema dimensiun sco avant.

2 L'assicuranza da maternitad porta la part da la contribuziun dal patrun u da la patruna a la prevenziun professiunala fin a l'import che la lavuranta u il lavurant paja sez. La part da la contribuziun da l'assicuranza da maternitad, quintada per in entir onn, na dastga betg surpassar 3,5 pertschient da l'import maximal dal gudogn assicurà per l'assicuranza obligatoria d'accidents.

Art. 17 Detagls e procedura

Il cussegl federal regla ils detagls e la procedura davart l'incassament da las contribuziuns a las assicuranzas socialas.

5. chapitel: Finanziaziun

Art. 18

1 Las prestaziuns ch'èn da far a basa da questa lescha ed ils custs administrativs vegnan finanziads tras ils meds dal fond da cumpensaziun da l'urden da cumpensaziun dal gudogn e da l'assicuranza da maternitad (art. 28 LCG⁸⁾ fond da cumpensaziun).

2 Sch'ì sa mussa ch'il fond da cumpensaziun vegn a sa sbassar sut l'import d'ina mesa expensa annuala da l'urden da cumpensaziun dal gudogn e da l'assicuranza da maternitad, alura recurra il cussegl federal ad entradas ord la taglia d'esit auzada cun l'intent da financiar las assicuranzas socialas.

3 Sch'il fond da cumpensaziun è sa sbassà sut l'import d'ina mesa expensa annuala da l'urden da cumpensaziun dal gudogn e da l'assicuranza da maternitad, e sche la confederaziun n'ha betg obtegnì la cumpetenzza per auzar las tariffas da la taglia d'esit tenor l'artitgel 30 alinea 3 da questa lescha, auza il cussegl federal las contribuziuns tenor l'artitgel 27 da la lescha davart la cumpensaziun dal gudogn dals 25 da settember 1952 (LCG).

DS 836.1 ⁷⁾

DS 834.1; CU... (FUF 1998 5706) ⁸⁾

6. chapitel Organisaziun

Art. 19 Organs

La realisaziun da l'assicuranza da maternitad succeda tras ils organs da l'AVS.

Art. 20 Cuvrir ils custs administrativs

1 Ils custs administrativs da las cassas da cumpensaziun per il pajament da la prestaziun da basa vegnan indemnissads commensuradamain a questas en furma da contribuziuns pauschalas ord il fond da cumpensaziun. Il cussegl federal regla ils detagls e fixescha l'atezza da las contribuziuns pauschalas.

2 Ils custs administrativs da las cassas da cumpensaziun per il pajament da la cumpensaziun dal gudogn vegnan indemnissads commensuradamain a questas ord il fond da cumpensaziun. Il cussegl federal regla ils detagls e fixescha l'atezza da las contribuziuns als custs administrativs.

Art. 21 Far valair il dretg

1 La persuna assicurada ha da far valair il dretg da la prestaziun da basa e l'indemnissaziun tar la cassa da cumpensaziun mintgamai cumpetenta e da consegnar ils documents necessaris. Sch'ella na fa betg valair ses dretg d'indemnissaziun, è la patruna u il patrun autorisà da far quai, sch'ella u el paja il salari per la durada dal congedi.

2 Il cussegl federal determinescha, tge cassas da cumpensaziun ch'èn cumpetentas e regla la procedura.

Art. 22 Pajament da las prestaziuns

1 La prestaziun da basa è da pajar a la persuna assicurada. Ella vegn concedida en furma d'ina prestaziun unica.

2 L'indemnissaziun per perdita da gudogn è da pajar:

- a. a la patruna u al patrun, sche questa u quest paja il salari per la durada dal congedi;
- b. en ils ulteriurs cas a la persuna assicurada.

7. chapitel: Procedura, giurisdicziun e disposiziuns penalas

Art. 23 Applitgablada da la legislaziun da l'AVS

Sche questa lescha na determinescha nagut auter, èn applitgabladas conform al sen las disposiziuns da la legislaziun da l'AVS per la procedura, la garanzia e l'execuziun, spezialmain per:

- a. la restituziun;
- b. il pajament supplementar;
- c. la perscripziun;
- d. la garanzia dal patrun;
- e. la garanzia da la cassa;
- f. l'obligaziun da discreziun;
- g. la surveglianza federala;
- h. la giurisdicziun (art. 84-86 LAVS⁹⁾).

Art. 24 Giurisdicziun

1 Cunter las disposiziuns da las cassas da cumpensaziun ch'èn vegnidas relaschadas a basa da questa lescha, pon ins recurrer a las autoritads da recurs da l'AVS.

2 Cunter decisiuns da las autoritads da recurs pon ins far in recurs da dretg administrativ a la dretgira federala d'assicuranzas.

Art. 25 Disposiziuns penalas

Ils artitgels 87-91 da la lescha d'AVS¹⁰⁾ vegnan applitgads per persunas che violeschan las precipziuns da l'assicuranza da maternitad en ina moda circumscriita en questas disposiziuns.

5

8. chapitel: Cessiun, impegnaziun ed inquitaziun

Art. 26

1 Ils dretgs da prestaziuns tenor questa lescha na pon ins ni ceder ni impegnar. Mintga cessiun u impegnaziun è nunvalaivla.

2 Cun prestaziuns da basa u indemnizaziuns ch'èn da pajar pon vegnir inquitadas:

- a. pretaisas a basa da questa lescha, da la lescha d'AVS¹¹⁾, da la lescha d'Al¹²⁾, da la lescha da cumpensaziun dal gudogn dals 25 da settember 1952¹³⁾ sco er da la lescha federala dals 20 da zercladur 1952¹⁴⁾ davart ils supplements da famiglia en l'agricultura;
- b. dumondas da restituziun da prestaziuns supplementaras tar l'AVS e l'Al;
- c. dumondas da restituziun da rentas e schurnadas da l'assicuranza obligatoria d'accidents, da l'assicuranza militar, da l'assicuranza da dischoccupaziun e da l'assicuranza da malsauns.

9. chapitel Disposiziuns finalas

Art. 27

Execuziun

Il cussegl federal è incumbensà cun l'execuziun; el relascha las disposiziuns executivas.

Art. 28

Disposiziuns transitorias

1 Il dretg da la prestaziun da basa exista pir suenter l'entrada en vigur da questa lescha, cur che l'uffant è naschi u vegni accolt per vegnir adoptà pli tard.

2 Il dretg d'in'indemnizaziun durant il congedi da maternitad per la mamma cun activitad da gudogn exista er sche l'uffant è naschi entaifer 14 emnas avant l'entrada en vigur da questa lescha. Las prestaziuns vegnan dentant pajadas pir a partir da l'entrada en vigur da la lescha e sulettamain per la durada dal congedi da maternitad suenter quest termin.

3 Il dretg da l'indemnizaziun durant il congedi en cas d'adopziun exista pir sche l'uffant è vegni accolt suenter l'entrada en vigur da questa lescha per vegnir adoptà pli tard.

Art. 29

Custs d'introducziun unics da las cassas da cumpensaziun

1 Ils custs unics che resultan per las cassas da cumpensaziun cun l'introducziun da l'assicuranza da maternitad van sin donn e cust da la confederaziun. Quests custs vegnan indemnizads commensuradamain ad ellas en furma da contribuziuns pauschalas ord il fond da cumpensaziun.

2 Il cussegl federal regla ils detagls e fixescha l'atezza da las contribuziuns pauschalas sco er il termin per lur pajament.

Art. 30

Referendum ed entrada en vigur

1 Questa lescha è suttamessa al referendum facultativ.

2 Il cussegl federal determinescha l'entrada en vigur. La cifra 1 da l'aggiunta (midada dal dretg d'obligaziuns¹⁵⁾ entra en vigur 14 emnas avant. Las midadas dal dretg d'obligaziuns èn applitgables per naschientschas succedidas suenter l'entrada en vigur da la cifra 1 da l'aggiunta.

3 L'artitgel 18 alinea 2 da questa lescha e l'artitgel 28 alinea 2 da la lescha davart la cumpensaziun dal gudogn dals 25 da settember 1952¹⁶⁾ van en vigur cur ch'ins ha creà ina cumpetenzza da dretg costituzional da la confederaziun per auzar las taxas da la taglia d'esit en ina tscherta dimensiun cun la finamira da financiar a lunga vista las assicuranzas socialas en l'equiliber tranter entradas ed expensas.

DS 831.10 ¹¹⁾

DS 831.20 ¹²⁾

DS 834.1 ¹³⁾

DS 836.1 ¹⁴⁾

DS 220 ¹⁵⁾

DS 834.1; CU... (FUF 1998 5706) ¹⁶⁾

Agiunta Midada dal dretg vertent

Ilis sequents decrets vegnan midads sco suonda:

1. Dretg d'obligaziuns¹⁸⁾

VIII. Temp liber,
vacanzas,
congedi per lavur
cun giuvenils
ordaifer la scola,
congedi da maternitad
e congedi
en cas d'adopziun
1. Temp liber

Art. 324a al. 3

3 En cas d'impediment da lavur pervia da gravidanza da la lavuranta ha il patrun da pajar il salari en la medema dimensiun.

Art. 329 Marginalia

Art. 329b al. 3

3 Las vacanzas na dastgan er betg vegnir scursanidas dal patrun, sche:

- la lavuranta è impedida da lavurar fin dus mais pervia da gravidanza;
- la lavuranta retira fin 14 emnas congedi da maternitad;
- la lavuranta u il lavurant retira fin a 4 emnas congedi en cas d'adopziun.

Art. 329f

4. Congedi
da maternitad

En cas da maternitad en il senn da la lescha federala dals 18 da december 1998¹⁹⁾ davart l'assicuranza da maternitad (LFAM) ha la lavuranta il dretg d'in congedi d'almain 14 emnas, da quellas almain dusesch emnas suenter la pagliola.

Art. 329g

5. Congedi
en cas d'adopziun

Sch'in uffant vegn accolt per vegnir adoptà pli tard, ha la lavuranta u il lavurant che retira in'indemnisaziun per perdita da gudogn tenor la lescha federala dals 18 da december 1998²⁰⁾ davart l'assicuranza da maternitad il dretg d'almain quatter emnas congedi suenter l'accoglientscha.

5

DS 220¹⁸⁾

DS ...; CU...; (FUF 1998 5695)¹⁹⁾

DS ...; CU...; (FUF 1998 5695)²⁰⁾

6. Dretg da paja
en cas da congedi
da maternitad

Art. 329h

1 Sche la lavuranta ha il dretg d'in congedi da maternitad, dentant betg d'in'indemnisaziun per perdita da gudogn tenor la lescha federala dals 18 da december 1998²¹⁾ davart l'assicuranza da maternitad, ha il patrun da pajar ad ella il salari tenor l'artitgel 324a alinea 1.

2 Quest dretg exista er en sia entira dimensiun, sche la lavuranta è stada impedita da lavurar durant il medem onn da servetsch per auters motivs, sco p. ex. malsogna, accident, ademplir obligaziuns legalas u exercitar in uffizi public.

Art. 336c al. 1 lit. c

1 Suenter la fin dal temp da prova na dastga il patrun betg desdir la relaziun da lavur:

- c. durant la gravidanza d'ina lavuranta e durant las 16 emnas suenter la pagliola sco er durant il congedi en cas d'adopziun tenor l'artitgel 329g;

Art. 342 al. 1 lit. a

1 I restan resalvadas:

- a. prescripziuns da la confederaziun, dals chantuns e da las vischnancas davart la relaziun da servetsch dal dretg public, sch'ellas na pertutgan betg ils artitgels 329f e 329g sco er ils artitgels 331a-331e²²⁾;

Art. 362 al. 1

1 Tras cunvegna, contract da lavur normal u contract da lavur collectiv na dastg'ins betg sviar da las sequentas prescripziuns en disfavur dal lavurant:

...
artitgel 329f: (congedi da maternitad)
artitgel 329g: (congedi en cas d'adopziun)
artitgel 329h: (paja en cas da congedi da maternitad)
...

2. Lescha d'AVS²³⁾

Art. 20 al. 2 lit. a

2 Cun prestaziuns ch'èn da pajar pon vegnir inquinadas:
a. las pretaisas a basa da questa lescha, da la lescha d'Al²⁴⁾, da la lescha davart la cumpensaziun dal gudogn dals 25 da settember 1952²⁵⁾, da la lescha federala dals 20 da zercladur 1952²⁶⁾ davart ils supplements da famiglia en l'agricultura e da la lescha federala dals 18 da december 1998²⁷⁾ davart l'assicuranza da maternitad;

DS ...; CU...; (FUF 1998 5695) 21)
Sche la midada da la lescha 22)
davart la libra circulaziun va en
vigur avant la lescha federala
davart l'assicuranza da materni-
tad, vegn l'enumeraziun cum-
pletta cun "artitgel 331 alinea 5"

DS 831.10 23)

DS 831.20 24)

DS 834.1 25)

DS 836.1 26)

DS ...; CU...; (FUF 1998 5695) 27)

3. Lescha federala dals 25 da zercladur 1982²⁸⁾ davart la prevenziun professiunala da vegliadetgna, survivents ed invaliditad

Art. 8 al. 3

3 Sche la paja annuala sa sbassa transitoriain pervi da malsogna, accident, dischoccupaziun, maternitad u per motivs sumegliants, mantegna la paja coordinada da fin uss sia validitad almain uschè ditg che l'obligaziun dal patrun da dar la paja exista vinavant tenor l'artitgel 324a u in congedi tenor ils artitgels 329f u 329g dal dretg d'obligaziuns²⁹⁾. La persuna assicurada po dentant pretender la reducziun da la paja coordinada.

4. Lescha davart la cumpensaziun dal gudogn dals 25 da settember 1952³⁰⁾

Art. 2 al. 2

2 Pretaisas tenor questa lescha, la lescha federala davart l'assicuranza da vegls e relaschads³¹⁾, la lescha federala dals 20 da zercladur 1952³²⁾ davart ils supplements da famiglia en l'agricultura e la lescha federala dals 18 da december 1998³³⁾ davart l'assicuranza da maternitad pon vegnir inquantadas cun indemnizaziuns ch'èn da pajar.

Art. 19a al. 1

1 Da l'indemnizaziun ston vegnir pajadas contribuziuns a l'assicuranza da vegls e relaschads, als roms d'assicuranza colliads cun ella ed eventualmain a l'assicuranza da dischoccupaziun. Questas contribuziuns èn da pajar mintgamai per la mesadad da la persuna che presta il servetsch e dal fond da cumpensaziun da l'urden da cumpensaziun dal gudogn e da l'assicuranza da maternitad.

Art. 26 Princip

Las prestaziuns ch'èn da pajar a basa da questa lescha sco er da la lescha federala dals 18 da december 1998³⁴⁾ davart l'assicuranza da maternitad vegnan finanziadas tras:

- supplements a las contribuziuns tenor la lescha federala davart l'assicuranza da vegls e relaschads³⁵⁾;
- meds finansials dal fond da cumpensaziun da l'urden da cumpensaziun dal gudogn e da l'assicuranza da maternitad.

Art. 28 Fond da cumpensaziun da l'urden da cumpensaziun dal gudogn e da l'assicuranza da maternitad.

1 Sut la denominaziun "fond da cumpensaziun da l'urden da cumpensaziun dal gudogn e da l'assicuranza da maternitad" vegn creà in fond independent, al qual i vegnan bunifitgadas u messas en quint tut las entradas e prestaziuns che sa basan sin questa lescha sco er sin la lescha federala dals 18 da december 1998³⁶⁾ davart l'assicuranza da maternitad. Quest fond sto per regla importar la summa d'ina mesa expensa annuala da las duas assicuranzas. El vegn administrà dals medems organs ed organisà a medema moda sco il

DS 831.40 ²⁸⁾

DS 220; CU...; (FUF 1998 5704) ²⁹⁾

DS 834.1; CU...; (FUF 1998 5743) ³⁰⁾

DS 831.10 ³¹⁾

DS 836.1 ³²⁾

DS...; CU...; (FUF 1998 5695) ³³⁾

DS...; CU...; (FUF 1998 5695) ³⁴⁾

DS 831.10 ³⁵⁾

DS...; CU...; (FUF 1998 5695) ³⁶⁾

fond da cumpensaziun da l'assicuranza da vegls e relaschads.
I vegn applitgà l'artitgel 110 da la lescha federala davart l'assicuranza da vegls e relaschads³⁷⁾.

² Sch'i sa mussa ch'il fond vegn a sa reducir sut l'import d'ina mesa expensa annuala, recurra il cussegl federal ad entradas ord la taglia d'esit augmentada cun l'intent da finanziair las assicuranzas socialas.

5. Lescha federala dals 20 da zercladur 1952³⁸⁾ davart ils supplements da famiglia en l'agricultura

Art. 10 al. 4

⁴ Durant il congedi da maternitad ed en cas d'adopziun tenor ils artitgels 329f e 329g dal dretg d'obligaziuns³⁹⁾ exista vinavant il dretg dals supplements da famiglia.

DS 831.10 ³⁶⁾

DS 836.1 ³⁷⁾

DS 220; CU...; (FUF 1998 5704) ³⁸⁾

PP
Spediziun postala

Spediziuns enavos
a la controlla d'abitants
da la vischnanca

Recumandaziun a votantas e votants

Il cussegl federal ed il parlament
recumondan a las votantas ed als
votants da vuschar ils 13 da zercladur
1999 sco suonda:

- **Gea** a la lescha d'asil (LAsil)
- **Gea** al conclus federal davart
mesiras urgentas sin il sector d'asil
e d'esters
- **Gea** al conclus federal per dar heroin
sin recept dal medi
- **Gea** a la midada da la lescha federala
davart l'assicuranza d'invaliditad (LAI)
- **Gea** a la lescha federala davart
l'assicuranza da maternitad (LFAM)